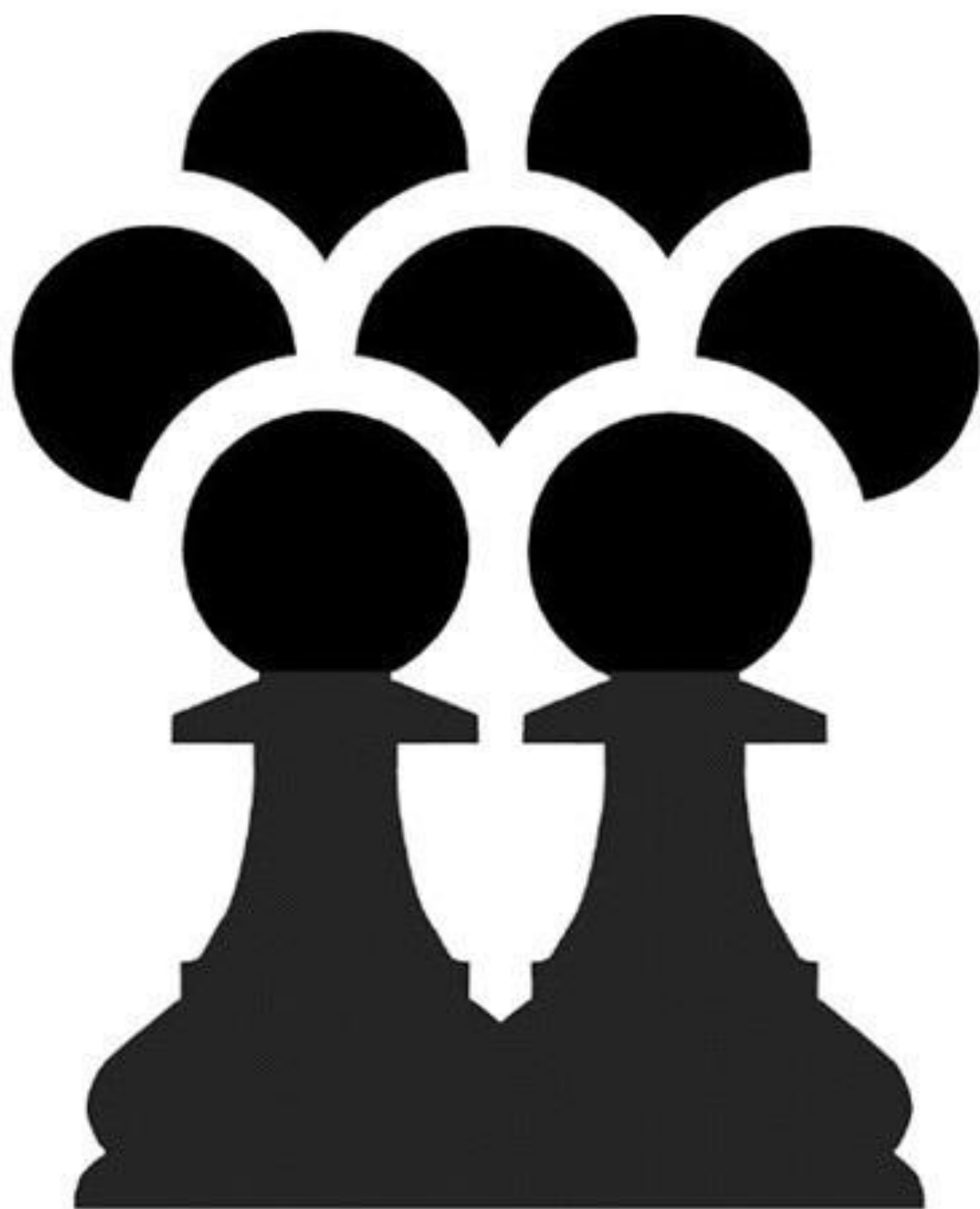

Clubblad van Schaakvereniging Promotie Zoetermeer

de Promoot

jaargang **74** | nummer **1** | oktober 2025

→ www.svpromotie.nl ←

DE PROMOOT

Clubblad van Schaakvereniging 'Promotie'

jaargang **74** | nummer **1** | oktober 2025

Schaakvereniging 'Promotie' – opgericht 6 oktober 1952

Speelzaal: Buurthuis 't Span: Sullivanlijn 31, Zoetermeer (wijk 28, Noordhove)
 Website: **www.svpromotie.nl**
 Contributie: senioren (vanaf 20 jr): € 172,- / studenten: € 88,- / alleen extern: € 84,- /
 dubbelleden: € 110,-
 Donaties: minimaal € 25,00
 Bankrekening: NL79 INGB 0002 4053 62, t.n.v. Schaakvereniging Promotie, Zoetermeer

Ereleden: Gerhard Eggink, Hans Meijer, Manuel Nepveu, Gerard Swart, Jan Veldhuizen, Rob de Vries

bestuur	naam	adres	telefoon + e-mail
voorzitter	J. van den Berg (Jaap)	Wildenberg 18 2716 ND Zoetermeer	(079) 321 42 59 voorzitter.svpromotie@gmail.com
secretaris	G. Eggink (Gerhard)	Ravelplein 16 2807 HH Gouda	(06) 12 21 29 52 secretaris.svpromotie@gmail.com
penningmeester	T.J.P. Morcus (Ton)	Azaleapark 15 2724 JA Zoetermeer	(06) 29 47 98 46 penningmeester.svpromotie@gmail.com
wedstrijdleader intern	M. Wichhart (Maarten)	Dongestraat 18 2652 DP Berkel en Rodenrijs	(06) 24 85 91 19 wl.intern.svpromotie@gmail.com
wedstrijdleader extern	H. Ouwens (Bert)	Hamletschouw 31 2726 KM Zoetermeer	(06) 15 03 80 88 wl.extern.svpromotie@gmail.com
algemeen adjunct	< vacature >		
voorzitter jeugdcommissie	B. Albertus (Bram)	Balthasar v.d.Polweg 300 2628 AZ Delft	(06) 23 33 29 95 jeugdleader.svpromotie@gmail.com

	naam	adres	telefoon + e-mail	
redactie clubblad De Promoot	H.J. Alberts (Henk)	Trompstraat 98 2266 KL Leidschendam	(070) 320 64 29	redactie.depromoot @gmail.com
	R. de Vries (Rob)	Comriekade 24 2481 AE Woubrugge	(0172) 58 73 35	
webmasters svpromotie.nl	J. van den Berg (Jaap)	Wildenberg 18 2716 ND Zoetermeer	(079) 321 42 59	webmaster.svpromotie @gmail.com
	H. Noordhoek (Henk)	Turfberg 2 2716 LT Zoetermeer	(06) 31 25 59 02	
materiaal- commissaris	C. Schoon (Chris)	Alexander Dubčekplaats 32 2332 HX Leiden	(06) 23 07 66 17 ccschoon2010@kpnmail.nl	

➔ www.svpromotie.nl ⬅

Inhoud

Intro 1:	Redactioneel	<i>redactie</i>	blz. 2
Intro 2:	Van de voorzitter	<i>Jaap van den Berg</i>	2
Intern:	De schaakwereld in getallen	<i>Maarten Wichhart</i>	3
Intern:	Stand na de 4 ^e ronde (29 september 2025)	<i>Maarten Wichhart</i>	4
Extern:	Een vooruitblik	<i>Bert Ouwens</i>	5
Extern:	Alle uitslagen en standen	<i>redactie</i>	6
BB 12:	Een voorbeeldige Vechtjas	<i>Ben Ahlers</i>	7
BB 13:	Bernard: de mens, de schaker	<i>Paul van der Werve</i>	10
BB 14:	De bekera van Bernard	<i>Gerhard Eggink</i>	13
BB 15:	De pion van Maxime Vachier-Lagrave	<i>Rens Minnema</i>	14
BB 16:	Voorbij schaakmat	<i>Hans Meijer</i>	15
BB 17:	Een lege plek	<i>Maarten van Zetten</i>	17
Frits 1:	Oud-clubkampioen Frits Hoorweg overleden	<i>Hans Meijer</i>	19
Frits 2:	Vingerwijzing	<i>Frits Hoorweg</i>	20
Frits 3:	Oude doos: Het Schaakbulletin, Wim en Frits	<i>Hans Meijer</i>	22
Partij:	De Two Knights' Tango	<i>Manuel Nepveu</i>	23
Varia:	Even schakelen...	<i>Jan Willem Duijzer</i>	25
Verslag:	Voorschoten 4 - Promotie K3	<i>Rudi Matai</i>	26
Varia:	De Katwijkse Slag	<i>Jan Willem Duijzer</i>	27
Varia:	Openluchtschaken in Katwijk	<i>Henk Alberts</i>	29
Opgaven:	Wit/zwart speelt en wint	<i>redactie</i>	30
Varia:	Almelo	<i>Gerhard Eggink</i>	31
Opgaven:	12x mat in 2	<i>redactie</i>	32
Opgave:	Was er nog redding?	<i>Jan Willem Duijzer</i>	33
Ru Ru:	Rudi's Rubriek	<i>Rudi Matai</i>	33
Musea:	Schaakstukkenmuseum gaat sluiten	<i>Henk Alberts</i>	34
Opgaven:	Kort maar krachtig	<i>redactie</i>	34
Regels:	Communicatiemiddelen in de speelzaal	<i>KNSB / HSB</i>	35
Gezien? :	Zwart wint twee dames, wit één	<i>Rob de Vries</i>	36
Opgaven:	Oplossingen problemen	<i>redactie</i>	36+37
Agenda:	Alle evenementen t/m februari 2026	<i>bestuur</i>	38

Website

Sinds kort zijn Jaap van den Berg en Henk Noordhoek de nieuwe webmasters van de Promotie-website. Berichten voor de website voortaan graag sturen naar het mailadres **webmaster.svpromotie@gmail.com** (dan bereikt u beide webmasters).

intro		Redactioneel	Henk Alberts Rob de Vries
--------------	---	---------------------	--------------------------------------

Het seizoen 2024 - 2025 was duidelijk geen goed schaakjaar. U leest in deze Promoot (nogmaals) over de nagedachtenis aan Bernard Bannink en Frits Hoorweg. En dan verloor Promotie afgelopen seizoen ook nog Max Toxopeus. En op internationaal niveau moesten we ook nog eens (in willekeurige volgorde) het overlijden van Boris Spassky, Robert Hübner en Vlastimil Hort betreuren. Als dat de komende tijd zo doorgaat, gaat Max Pam nog gelijk krijgen ook (en als u deze laatste zin niet begrijpt: lees het bericht van de voorzitter hieronder).

Maar een nieuw seizoen is begonnen. en alsof er niets gebeurd is wordt er al weer hard gestreden in zowel de Interne als de Externe competitie. En natuurlijk wordt daar dan ook weer volop over geschreven. Niet onbelangrijk is het om dan ook de reglementen goed te kennen. Wij wijzen u in dit verband op pagina 35. En als u dit allemaal niet wist: leest u ook de rest van de reglementen nog eens door!

Wat valt er verder over deze Promoot te zeggen. Opvallend is nog dat Manuel zich aan de Tango waagt en dat een redacteur kans zag twee dames te winnen van de materiaalcommissaris (althans in de analyse). En verder de gebruikelijke, altijd boeiende, artikelen.

Veel leesplezier gewenst.

intro	Van de voorzitter		Jaap van den Berg
--------------	--------------------------	---	------------------------------

Het nieuwe seizoen is inmiddels al weer een paar weken oud. Op 2 september was de seizoensopening waarin ik voorlas uit het boek *De laatste schaker*. De auteur Max Pam spuwt daarin zijn gal over de teloorgang van het hedendaagse schaken: "De computer heeft de zaak voor ons schakers verpest, toen hij onze wereldkampioen versloeg. De sterkste mens ter wereld werd afgetroefd door een machine die bediend kan worden door een kind dat nog geen paard van een loper kan onderscheiden. De denkende mens is in ons universum al zijn voordeel kwijtgeraakt."

Zeker, het schaken is veranderd. En dan kan je het verleden gaan idealiseren en het heden beschimpen. Of je kan proberen je daar een weg in te vinden. Dat doen we onder andere door meer naar buiten te treden. De vier zaterdagen Schaken in het Stadshart in augustus leren dat ook in Zoetermeer de interesse in schaken gebleven is. Sterker, we merken die zaterdagen dat door de komst van internet meer mensen schaken dan ooit. Hoewel er nog altijd jongeren zijn die het van hun sigaren rokende opa geleerd hebben, is de ervaring met schaken vaak opgedaan op het internet. Om dan met een schaakclub mee te gaan doen vraagt het overstappen van een hoge drempel.

Daarom is het belangrijk dat wij zorgen voor laagdrempelige momenten om bij ons te komen schaken. De combinatie van de zomercompetitie en Schaken in het Stadshart werkte dit jaar goed. Een aantal nieuwe gezichten tijdens de zomer waren het resultaat daarvan. Met de nieuwe opzet van het rapid-toernooi (de eerste maandag van de maand is het rapid) hopen in die lijn door te gaan. Want ook door de contacten die tijdens het Schaken in het Stadshart ontstaan zijn beschikken we inmiddels over een bestandje van schakers die we voor deze activiteiten kunnen uitnodigen. Benieuwd wat dat gaat opleveren. Kortom, over de valse profeet Max Pam met zijn laatste schaker kunnen we gerust onze schouders ophalen.

Een mooi seizoen gewenst.

□

<i>intern</i>	De schaakwereld in getallen	Maarten Wichhart
---------------	------------------------------------	-----------------------------

Zoals elk seizoen verschijnt in oktober de eerste Promoot. De interne competitie is dan net van start. Zo ook dit jaar. Er zijn 4 rondes gespeeld. Zoals altijd valt er dus nog niet veel te zeggen over de stand, en de vooruitzichten voor de rest van het jaar. Maar er zijn natuurlijk altijd noemenswaardigheden. Wat valt er dit keer op?

Joost Mostert gaat aan kop. Niet enorm verrassend, maar het had ook zomaar iemand anders kunnen zijn. In groep 2 staat Siem de Vries aan de leiding. Wat opvalt is zijn geweldige TPR van 2483! Ik ga op zoek naar de speler met de hoogste TPR van het moment. En dat blijkt onze voorzitter te zijn. Hij heeft een grootmeesterlijke 2553. Weliswaar gebaseerd op een enkele partij, maar dat mag de pret niet drukken.

Ratings en TPR's, iets wat al sinds mensenheugenis onlosmakelijk met het schaken verbonden is. Het is een erg krachtige manier om de speelsterkte van een speler te bepalen. Speel je een avond tegen een speler met 400 punten minder, dan kun je verwachten dat je vroeg op de avond je vrouw kunt opbellen, met de trotse boodschap dat er een punt gescoord is. Als je tegenstander 200 punten meer heeft, verwacht dan een zware wedstrijd. Als gesproken wordt over een speler met een rating van zeg 1600, dan hebben wij er allemaal een beeld van hoe sterk deze speler is. Een bepaalde groep spelers (1800-1900) werd anderhalf jaar geleden in dit blad zelfs "houthakkers" genoemd. Je reinste rating-discriminatie!

Mijn eerste KNSB-rating kreeg ik na het spelen van het open NK t/m 14 jaar in Hengelo in het jaar 1993. Met hangen en wurgen (voor gewurgd worden in dit geval), behaalde ik een TPR van 1278 en dat werd daarmee mijn eerste officiële rating.

De rating heeft grote invloed op menig schaker. In het positieve geval worden er doelen gesteld om de volgende barriere te doorbreken. Dit kan leiden tot extra inzet en training. Maar velen zijn erg bang om punten te verliezen, en dat leidt tot het aannemen van snelle remises in interessante stellingen. Er zijn zelfs mensen gestopt met schaken, omdat ze denken dat ze de 4 cijfertjes achter hun naam niet meer kunnen verbeteren.

Een aantal weken geleden werd er aan de toog bij Theo een gesprek gevoerd over schaakratings. Ik vermoedde dat ratings altijd al bestonden. Ik kon me immers niet anders herinneren. Maar het blijkt zo te zijn dat de KNSB-rating pas in het jaar 1970 is ingevoerd. Daarvoor bestond het helemaal niet. Je had dus sterke schakers, sterkere schakers, en een enkele nog sterkere schaker. Dat moet een erg zorgeloze tijd geweest zijn. Verliezen kon, zonder dat het voor iedereen zichtbare consequenties had. Alleen je directe tegenstander had een aanwijzing dat je niet zo goed was. Maar die kun je in de analyse dan nog altijd proberen te overbluffen. Er was namelijk ook geen engine waar je de feitelijk juiste voortzetting door kon laten bepalen.

Wat was er dan wel voor de tijd? Nou....., je had al wel een KNSB-nummer. En het hebben van een laag nummer, daar kun je in de schaakwereld ook wel wat status door verkrijgen. Wat moet je daarvoor doen? Nou, vooral zorgen dat je erg lang geleden bij de schaakbond ingeschreven bent. En als dat niet gelukt is, helaas, dan is er nooit meer iets aan te veranderen.

Een quickscan levert een duidelijke winnaar van onze vereniging op. Zijn nummer is 5951671, aan u de eer om uit te zoeken wie erbij hoort. (*)

□

(*) De redactie heeft het al voor u opgezocht: de winnaar is... Harrie Boerkamp!

intern	Stand na de 4^e ronde (periode 1, ronde 4, 29 september 2025)	Maarten Wichhart
---------------	---	-------------------------

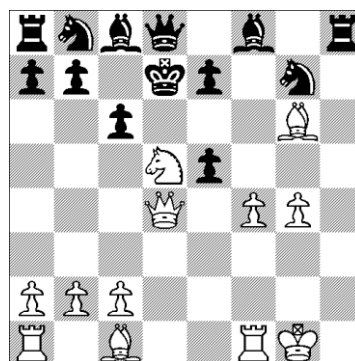
groep 1				
kl.	speler	punten	Elo	TPR
1	J. Mostert	57	1909	2292
2	H. Noordhoek	54	2004	2263
3	S. de Swart	48	1982	2046
4	J. Baas	48	1957	2093
5	R. Minnema	45	1970	1936
6	J. van den Berg	42	1846	2553
7	E. Guijt	42	1889	1984
8	B. Ahlers	42	2122	2007
9	Tim van der Helm (j)	39	1800	1940
10	M. Wichhart	39	1963	1885
11	C. Veld	39	--	1916
12	J.W. Duijzer	36	2117	1893
13	J. Lipka	36	1688	--
14	H. Ouwens	36	1936	1885
15	J. Tan	33	1869	1677
16	D. Kanbier	33	1838	1903
17	P. van der Werve	30	2069	2063
18	M. Nepveu	30	1944	1768
19	T. v.d. Nieuwendijk	27	1757	1869
20	J. Sibbing	24	1871	1161
21	H. Boerkamp	24	1876	1806
22	D. Ramadan	24	1790	--
23	B. Albertus	24	2063	--
24	J. Koster	12	1928	1274

groep 2				
kl.	speler	punten	Elo	TPR
1	S. de Vries (j)	44	1767	2483
2	M. Engelsman	42	--	2036
3	H. Minnema	36	1895	2345
4	D. Bhoelan	36	--	1665
5	S. Kooiman	34	1978	2483
6	J. Blankespoor	34	1900	2389
7	C. Remie	30	--	1978
8	J. Veldhuizen	28	1786	2404
9	O. van den Bout (j)	26	1719	1906
10	Tom van der Helm	24	1806	1843
11	R. Matai	24	1723	--
12	F. Martens	24	1720	1526
13	D. Brinkman	22	1727	1534
14	R. Schroeder	20	--	1655
15	K. Breed	20	--	2268
16	J.W. Brunt	20	1756	1223
17	A. Veld (j)	20	1282	--
18	R. Jansen (j)	16	1533	--
19	N. Peerdeman	16	1941	--
20	J. de Roo	16	1599	--
21	T. Morcus	14	1906	1570
22	R. de Vries	14	1668	1550
23	D. Strikwerda	12	1246	1043
24	M. Alkhaled	8	--	--
25	C. Schoon	8	1591	--

Mat in 2

Zomaar een grappige mat-in-2,
aangetroffen in de dagelijkse
puzzels in de NRC-puzzelapp.
Wit geeft mat in 2.

Oplossing: → blz. 36

extern	Een vooruitblik	Bert Ouwens
---------------	------------------------	------------------------

We starten dit seizoen met 4 teams in de HSB en 2 teams in de KNSB. H1 lijkt de meeste kans te hebben op een kampioenschap en K1 lijkt helaas de meeste kans te hebben op degradatie. De resterende teams zullen zich naar verwachting handhaven in hun klasse.

H4 is vorig jaar kampioen geworden in de derde klasse van de HSB. Zijn ook gekozen als team van het jaar. Van dat laatste heb ik nog mede geprofiteerd van een stuk taart.

Er is een verzoek ingediend bij de HSB voor dispensatie om in de derde klasse te mogen blijven spelen. Dat is niet ingewilligd, en het is zelfs zo dat ook de nummer 2 uit de derde klasse is gepromoveerd. De eerste wedstrijd is met 5 - 3 verloren, geen slecht resultaat tegen een sterk team. Ik denk dat handhaven in de tweede klas goed mogelijk moet zijn, de gemiddelde rating van het team t.o.v. van de andere teams geeft dat ook aan.

H3 is een mix tussen jong en oud, waarbij de tieners (Johan Heskes, Djezzmonde Kanbier, Alec Veld, Diego Bhoelan en Ib Mugge) de ruimte krijgen om ervaring op te doen in de sterke eerste klasse. Het wordt een zwaar jaar in deze sterke poule, maar dat dachten we vorig jaar ook en toen werd een nette vierde plaats gehaald. De eerste wedstrijd is daarin hoopvol: er werd weliswaar verloren van het sterke Botwinnik 2, maar slechts nipt ($3\frac{1}{2}$ - $4\frac{1}{2}$). Met een mooi resultaat van jeugdspeler Ib, die bij zijn debuut won van een 1900-speler!

H2 is het bierteam, alhoewel die ik die term de laatste tijd niet meer hoor. Drinken ze nog wel bier? Dit jaar is Tobin van Nieuwendijk toegevoegd aan het team. Ik benieuwd wat zijn score gaat worden. Het team moet zich makkelijk kunnen handhaven, zeker nu de eerste wedstrijd tegen DD nipt is gewonnen met $4\frac{1}{2}$ - $3\frac{1}{2}$.

H1 is vorig jaar gedegradeerd. Het doel is daarom (terug) promoveren naar de hoofdklasse van de HSB. We zijn goed begonnen met een $6\frac{1}{2}$ - $1\frac{1}{2}$ overwinning op SHTV. Eelco Kuipers doet niet meer mee in ons KNSB-team, maar wel in dit team dus dat helpt. Daarnaast doet jeugdtalent Tim van der Helm mee. Tim won zijn eerste wedstrijd evenals Eelco. Dus met een beetje mazzel eet ik begin volgend seizoen weer taart, als lid van het team van het jaar.

K2. We doen met 2 teams mee in de KNSB. Het viel nog niet mee om voor dit tweede team voldoende spelers te krijgen. Uiteindelijk is dat goed gelukt. Alhoewel?! Voor de eerste wedstrijd hadden we maar liefst vijf invallers nodig. Ik hoop dat dat de resterende wedstrijden niet meer nodig is, anders wordt het wel heel zwaar voor teamleider Tom van der Helm. De eerste wedstrijd werd nipt verloren met $3\frac{1}{2}$ - $4\frac{1}{2}$, geen slecht resultaat.

K1 krijgt het dit jaar heel zwaar in de tweede klasse van de KNSB, nu spelers als Bannink en Kuipers helaas niet meer mee (kunnen) doen. Dat blijkt ook wel uit de eerste wedstrijd die met maar liefst 7 - 1 werd verloren, met slechts twee remises van Ben Ahlers en Joost Mostert. Niettemin was een uitslag van 4 - 4 mogelijk geweest. Henk Noordhoek, Rens Minnema, Bert Ouwens en Manuel Nepveu hadden kansen op een beter resultaat.

□

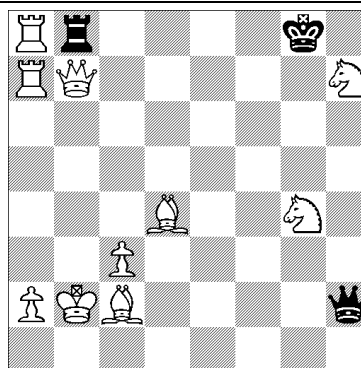
extern	Uitslagen + programma t/m december	redactie
---------------	---	-----------------

team	klasse	datum	wedstrijd	uitslag
K1	KNSB 2B	za 20/09 za 04/10 za 01/11 za 22/11 za 13/12	Promotie K1 – De Waagtoren 1 CSV 1 – Promotie K1 Promotie K1 – De Wijkertoren 1 Philidor Leiden 1 – Promotie K1 Leiderdorp 1 – Promotie K1	1 - 7 4 - 4 - - -
K2	KNSB 4F	za 20/09 za 04/10 za 01/11 za 22/11 za 13/12	Promotie K2 – Paul Keres 5 Krimpen a/d IJssel 2 – Promotie K2 Promotie K2 – DD 3 Erasmus 1 – Promotie K2 RSR Ivoren Toren 2 – Promotie K2	3½ - 4½ 6 - 2 - - -
H1	HSB 1B	ma 22/09 ma 13/10 ma 10/11 wo 10/12	Promotie H1 – SHTV 1 RSC-Belgisch Park 1 – Promotie H1 Promotie H1 – Promotie H3 DSC 4 – Promotie H1	6½ - 1½ - - -
H2	HSB 1A	di 16/09 ma 29/09 di 04/11 ma 24/11	DD 3 – Promotie H2 Promotie H2 – Scheve Toren 1 Voorburg 1 – Promotie H2 Promotie H2 – DSC 6	3½ - 4½ 3 - 5 - -
H3	HSB 1B	do 25/09 ma 13/10 ma 10/11 ma 08/12	Botwinnik 2 – Promotie H3 Promotie H3 – HSV 1 Promotie H1 – Promotie H3 Promotie H3 – SHTV 1	4½ - 3½ - - -
H4	HSB 2A	ma 15/09 do 09/10 ma 10/11 ma 15/12	Promotie H4 – Voorburg 2 Botwinnik 3 – Promotie H4 Promotie H4 – DCSV 1 HSV 2 – Promotie H4	3 - 5 - - -
KNSB-beker			Promotie – Philidor Leiden	-
HSB-beker Hoofdklasse			DSC – Promotie	-
HSB-beker 1^e klasse			Schaakhuis – Promotie	-

Mat in 1

Wit geeft mat in 1

Oplossing: → blz. 36

Op deze en de volgende pagina's vindt u de artikelen BB 12 t/m BB 17, naar aanleiding van het overlijden van Bernard Bannink. In het vorige nummer van de Promoot (maart 2025) stonden:

- BB 1: Bernard	door Manuel Nepveu
- BB 2: Mediterranee	door Gerhard Eggink
- BB 3: Bernard is er niet meer, een grote schok	door Rudi Matai
- BB 4: Herinneringen aan Bernard	door Willem Broekman
- BB 5: Onze Bernard: vechtjas en ontsnappingskunstenaar	door Harrie Boerkamp
- BB 6: Hoezo opgeven?	door Rob de Vries
- BB 7: Bernard, een eilandmens	door Jan Willem Duijzer
- BB 8: Een goed mens is heengegaan	door John Tan
- BB 9: Bernards laatste	door Nico Peerdeman
- BB 10: Bernards resultaten in de interne competitie	door Maarten Wichhart
- BB 11: Bernards indrukwekkende resultaten in het eerste	door Maurice Hettfleisch

BB 12	Een voorbeeldige Vechtjas	Ben Ahlers
--------------	----------------------------------	-------------------

Veel clubgenoten hebben over hem al het nodige gezegd en geschreven. Moet aan al die ware en mooie dingen nog iets worden toegevoegd? Zeker wel. Bernard was uitzonderlijk, van groot belang voor Promotie en ook ik heb aan hem bijzondere herinneringen.

Hij en ik hebben elkaar te vuur en te zwaard bestreden. Dat waren aan het bord bijna altijd harde gevechten maar persoonlijk viel er nooit een onvertogen woord, integendeel.

Ik heb er mijn archief op nageslagen. Onze eerste partij was in juni 1981, de laatste in oktober 2024. De score: 30½ - 24½ in zijn voordeel. Ik zag ook dat ik sinds 2017 nooit meer van hem heb gewonnen (3 remises, 6 verloren). Dat zegt genoeg.

Bernard was achter het bord één brok vechtlust. Nooit heb ik gemerkt dat hij ook maar even verslapte. Hij vocht door tot op het bot. Vaak heb ik hem slechte tot hopeloze stellingen zien redden en vervolgens tot winst brengen. Hij straalde onverzettelikhed uit en dat werkte (ook) mij vaak behoorlijk op de zenuwen.

Opvallend vond ik dat hij, voor de keuze gesteld tussen een veilige voortzetting en een op het oog kansrijk avontuur, stevast koos voor de solide variant. Hij streefde er altijd naar de controle te houden. Ook in analyses had hij dat: "waarom niet gewoon deze zet?" Meestal had hij gelijk.

Hij beschikte over sterke zenuwen. Tijdnood bracht hem niet uit zijn evenwicht, ik vond dat de kwaliteit van zijn spel ook dan hoog bleef. Zelden heb ik hem zien blunderen.

Dit alles maakte hem al tot een sterke speler. Maar van groot belang was dat Bernard veel kennis in huis had. Hij wist het nodige van openingstheorie (ook van openingen die hij niet zelf geregeld speelde) en was goed thuis in eindspelen. Daar moeten veel studie-uren in zijn gestoken en hij hield die kennis duidelijk ook up to date. Om sterk te worden en te blijven moet er gewerkt worden en Bernard wist dat.

Op serieuze tegenstanders bereidde hij zich serieus voor – en Bernard nam de meeste tegenstanders serieus. Hij ging na wat en hoe ze speelden en "had dan wel iets om te proberen".

Uit onze onderlinge partijen heb ik er een paar gekozen die ik nu laat volgen.

[1] **Bernard Bannink - Ben Ahlers**, 2 november 2004, interne competitie

1. d4 Pf6
2. Lg5 Pe4
3. Lf4 c5
4. f3 Da5+
5. c3 Pf6
6. Pd2 cxd4

Ik dacht behoorlijk te staan na 7 cxd4 d5. De opmars e4 is voorlopig verhinderd en zwart ontwikkelt ongestoord. Echter:

7. **Pb3 Df5?**

Op zoek naar complicaties, nu al. Rustiger en beter: Dd8 of Db6.

8. **Lxb8 Txb8**
9. **Dxd4**

Met ontwikkelingsvoorsprong - pion a7 hangt, e4 komt. Opmerking van Bernard: "Ben, jij overschat het loperpaar (en houdt dus onvoldoende rekening met de gevolgen van LxP)". Klopt.

9. ... **b6**
10. **e4 Df4**
11. **Ph3 Dc7**
12. **e5 Pg8**
13. **0-0-0 Ph6?**

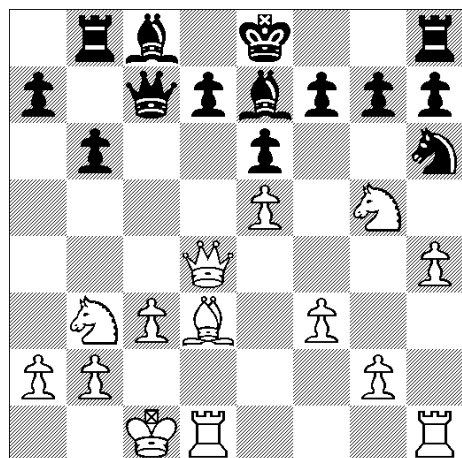
Maar nu wordt het echt bedenkelijk. 13 ... e6 is veel beter om het paard via e7 te ontwikkelen. Hier staat het beest nog slechter dan op g8.

14. **Ld3 e6**

Na 14 ... g6, 15 e6 Tg8 niet exf7 Pxf7 en zwart doet nog een beetje mee, maar 16. Pg5 en zwart zal, met zijn koning in het centrum, het wel niet overleven. (16 ... fxe6, 17 Lb5)

15. **Pg5 Le7**
16. **h4**

Geen avonturen als 16 Pxd7 Pf5, 17 Lxf5 exf5, 18 e6, maar solide.

Hier kan ik de druk niet meer verdragen en doe ik een ontsnappingspoging. Na 16 ... g6 leek me de zwarte stelling uitzichtloos na 17 g4 en het omspelen van Pb3 naar e4.

16. ... **Pf5**
17. **Lxf5 exf5**
18. **e6 0-0**
19. **exf7 Kh8**

Misschien zelfs activiteit met iets als Lf6 en b5?

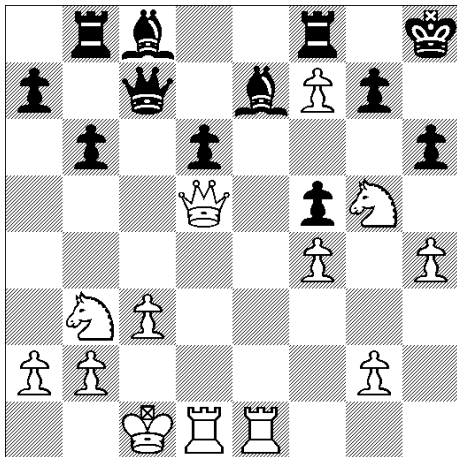
20. **The1 d6**
- Op 20 ... Lf6 volgt 21. Te8.
21. **Dd5!**

Een Bannink-zet. Hij haalt alle tegenspel en bij voorbaat uit en dreigt met Pd4 - dit paard was wit's enige niet goed staand stuk - de genadeklap uit te delen.

21. ... h6

22. f4!

Scherp gezien. Een wrede zet die zwarts onmacht benadrukt. Bernard had een meedogenloos trekje... En wat te denken van de kracht van het loperpaar...

22. ... hxc5

23. hxc5 Kh7

Laatste hoop. Schuilen op g6?

24. Td3!

Juist. Te1 moet op e6 schaak kunnen geven. Zwart heeft niets meer.

24. ... Db7

Op 24 ... Lxc5 volgt 25 fxc5 Dxf7, 26 g6+ Kxc6, 27 Dxd6+, en na 25 ...Txf7, 26 g6+ Kxc6, 27 Tg3+ Kh7, 28 Th1+ Kg8, 29 Tgh3 Kg8, 30 Pd4.

25. g6+ Kxc6

26. Tg3+ Kh5?

Op 26 ... Kf6 volgt 27 Dd4+ Kxf7, 28 Txc7+ Ke8, 29 Dxd6 Tf7, 30 Tg8+ Tf8, 31 Dg6+ Kd7, 32 Txf8 Lxf8, 33 De8+ en wint, maar was toch beter.

27. Th1+ Lh4

28. Tg5+ 1-0

[2] Ben Ahlers - Bernard Bannink, 20 juni 2006, intern

1. d4 d5

2. Pf3 Pf6

3. c4 c6

4. Pc3 dxc4

5. a4 Lf5

6. e3 e6

7. Lxc4 Lb4

8. 0-0 0-0

Ik had aan remise genoeg, weet ik nog. Bernard vertelde na de partij dat hij daarom niet 8 ... Pbd7 had gespeeld. Wit schijnt in dat geval met 9. Db3 remise in handen te hebben tenzij zwart genoeg neemt met een slechte stelling. Hij had het dus voorbereid, ik wist van niets.

9. De2 Lg6

10. Pe5 Pbd7

11. Pxc6 hxc6

12. Td1 Da5

13. Ld2 e5

14. d5 Tac8

Het bleek tot nu toe nog allemaal theorie te zijn. De aanbevolen voortzetting was 14 ...Tad8 (Kasparov-Kramnik, Monte Carlo 1995).

15. dxc6 Pb6

16. Lb3 bxc6

17. Le1 c5

18. Lc2

Hier begin ik te knoeien. Deze zet is planloos en passief. 18 Db5 is veel beter (18 ... Dxb5, 19 Pxb5; 18 ... Lxc3, 19 Dxa5). De opmars ... c4 hoeft wit niet te vrezen.

18. ... Tfd8

19. Kf1 Pfd5

20. Pxd5 Pxd5

21. Lb3 Pb6

22. Txd8+ Txd8

23. Td1 Tb8!

Begint serieus druk uit te oefenen.

Bernard was goed in dit soort stellingen.

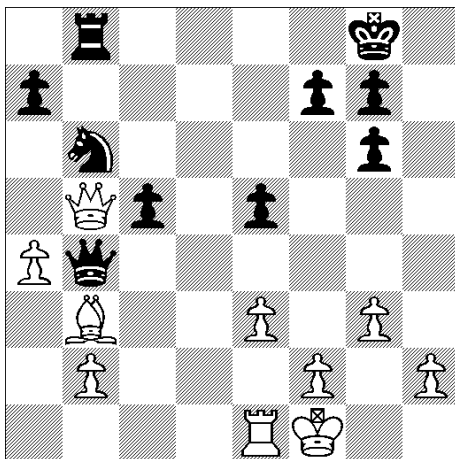
24. g3 Lxe1

25. Txe1 Db4

En ik heb een probleem.

Maar ik dacht iets gezien te hebben.

26. Db5

26. ... Pxa4

27. Lxf7+ Kxf7

28. Dd7+ Kf6

29. Dd6+ Kg5

En nu pas zag ik wat hij al veel eerder (toen hij ... Pxa4 speelde) moet hebben gezien: de koning ontsnapt omdat Dh4 niet mogelijk is.

30. De7+ Kh6

31. b3 Pc3

32. Tc1 Pd5

33. De6 Pf6

En even later **0-1**. Bannink alweer kampioen.

Toch heb ik hem bovenal gewaardeerd als teamplayer bij uitstek. Hij had een scherp oog voor de kwaliteiten en de zwakten van zijn clubgenoten en zijn oordeel was onomwonden en zakelijk. Het belang van een optimale opstelling stond altijd voorop. Met zijn oprechte belangstelling voor iedere speler en elke partij was hij een voorbeeld. Hij ademde schaak. Ik mis hem zeer.

BB 13	Bernard: de mens, de schaker	Paul van der Werve
--------------	-------------------------------------	-------------------------------

Hoe goed ken je iemand die je meer dan 10 jaar lang elke week op de club ziet en maandelijks op de KNSB-zaterdagen? Niet zo heel goed eigenlijk en dat realiseerde ik me pas toen het te laat was. Natuurlijk spraken we ook wel eens over niet schaak gerelateerde zaken. Hij mocht me bijvoorbeeld graag een beetje plagen over de slechte prestaties van ADO, temeer daar zijn Sparta het de laatste tijd juist heel goed deed. Maar échte gesprekken over het leven? Die kwamen er niet van, wellicht had ik

dan net als Henk moeten meegaan bij één van de buitenlandse toernooien, die hij zo graag speelde. Toch hadden we wel een goed contact met elkaar ... vooral dus over het schaken. Een dag voor zijn onverwachte overlijden hadden we nog een mailwisseling over mijn verliespartij tegen Han Baas van de voorafgaande clubavond. "Als je Dxc2 had gespeeld i.p.v. De1+, was het +4,5", vergezeld van wat opbeurende woorden. Zo deed Bernard dat met velen, heb ik inmiddels begrepen. Gecombineerd met het gezag dat gepaard ging met 23 clubkampioenschappen, was hij op zijn manier een soort *pater familias* binnen onze club. Ook hier: dat besef je pas goed als het er niet meer is. Ik mis hem en ben daarin bepaald niet de enige, zo bleek.

Het was tragisch genoeg pas tijdens zijn uitvaart dat ik beter zicht kreeg op de mens Bernard. En dat komt samen in de psalm die zijn moeder had verkozen als typerend voor hem: Psalm 23.

*Mijn God, mijn herder, zorgt voor mij,
wijst mij een groene streek;
daar rust ik aan een stille stroom,
en niets dat mij ontbreekt.*

Allereerst wist ik niet dat hij zo gelovig was, wellicht omdat ik dat zelf niet ben en daarom nooit had opgemerkt. Maar meer nog bleek de boodschap heel goed te passen bij de warme verhalen van zijn familie, collega's én schaakvrienden (gepersonaliseerd door het ontroerende verhaal dat Gerhard Eggink hield). Je niet teveel begeven in het emotionele mijnenveld van liefdesrelaties of meedoen aan de doornige hordenloop van opwaartse carrières ... maar tevreden zijn met groene streken en stille stromen. Je gewaardeerd en geliefd voelen in het overzichtelijke geheel van je familie, je werk bij het UWV én je schaakclub.

Want het schaken speelde een grote rol in Bernards leven, groter nog dan ik had gedacht. Dat werd mooi gesymboliseerd door het schaakbord dat op zijn kist was aangebracht. Het schaken kwam in alle toespraken terug en het was niet voor niets dat de helft van onze clubgenoten aanwezig was. En: dankzij Psalm 23 begreep ik waarom Bernard bij onze club is blijven spelen, ook na zijn verhuizing naar Leiden. Misschien dat hij bij Philidor-Leiden of LSG wel had kunnen doorgroeien van FM naar IM. Maar zou dat ook gepaard zijn gegaan met de gemoedsrust en waardering die hij bij Promotie ondervond? Met "groene streken en stille stromen"? Zou hij daar de bijzondere positie hebben ingenomen die hij bij ons had? Hij heeft ons op die vragen antwoord gegeven door trouw te blijven aan onze schaakclub.

De SV Promotie gaf hem net genoeg uitdaging om trots te kunnen blijven op zijn ontelbare kampioenschappen. En de tegenstand van K1 in de 2^e klasse KNSB was echt wel op zijn niveau. Maar overall ... was hij natuurlijk te sterk voor ons. Ook dat zullen we missen, in K1 als sterkhouder om te beginnen, maar ook als iemand om je aan op te trekken. Iemand van wie een complimentje over een prestatie ook echt waarde voor je had.

Als mens kende ik Bernard dus eigenlijk niet zo goed en het vredige beeld dat ik hierboven van hem schetste is vast niet gelaagd en compleet genoeg. Maar als schaker kende ik hem wél behoorlijk goed. Ik wil hem als zodanig graag typeren aan de hand van de laatste klassieke partij die we samen speelden.

Paul van der Werve – Bernard Bannink ; interne, 31 september 2024

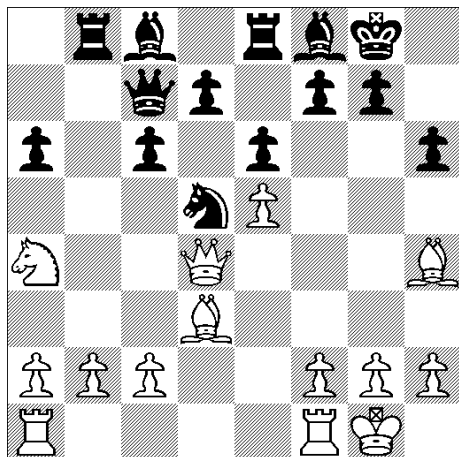
1. e4 c5, 2. Pf3 e6, 3. Le2 Pc6, 4. 0-0 a6, 5. d4 cxd4, 6. Pxd4 Dc7, 7. Pc3 Pf6, 8. Le3 Lb4, 9. Pxc6 bxc6

Enkele maanden eerder kregen we deze stelling in een partij waarmee hij zijn 23^e titel binnenhaalde. Ik dacht Bernard verrast te hebben met 3. Le2 en dat deze stelling wellicht onbekend voor hem was. Maar na afloop zei hij: "dit is de hoofdvariant van de Taimanov en je had hier niet f3? maar de zet van Judith

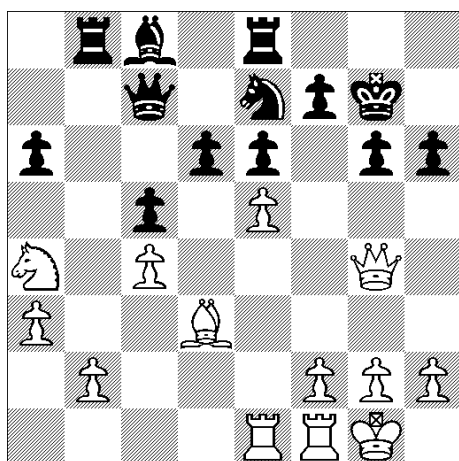
Polgar moeten spelen, Pa4!'. Een goed voorbeeld van één van Bernards sterkste punten, de openingsvoorbereiding. De Trompovski of Naroditsky bijvoorbeeld met wit, of de e6-Siciliaan of het aangenomen Damegambiet met zwart. Een doortimmerd en goed onderhouden openingsrepertoire, door ons allen zeer gevreesd. En uiteraard luisterde ik goed naar zijn aanbeveling.

10. Pa4! want op Pxe4 volgt Dd4! **0-0**, **11. Dd4 Tb8**, **12. e5 Pd5**, **13. Lg5?!** (direct c4 was wat beter) **h6?!** want nu had zwart sterk d6 kunnen spelen, met licht voordeel, **14. Lh4 Te8?!** hierna heeft wit voordeel, zwart had met f6 de pion op e5 meteen moeten aanpakken, **15. Ld3 Lf8**

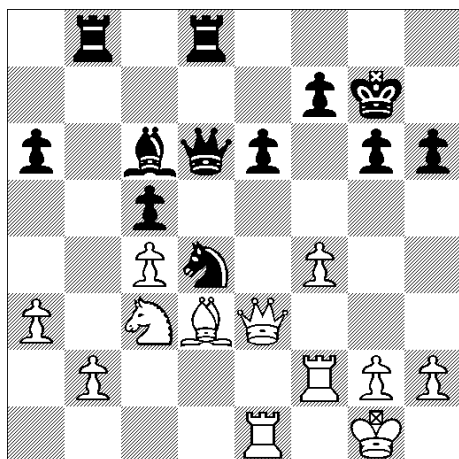
Moelijk, dit soort stellingen. Mijn plan met Dd4 berustte op de zet c4 en damezetten over de 4^e rij. Maar zwart heeft nu veld b4 voor of zijn toren of zijn paard, waarna wit zijn loper moet ruilen. Vandaar mijn volgende zet, maar die is wel wat traag. Wit zou een duidelijk voordeel hebben na 16. De4 g6, 20. c4 Pb4, 21. Lf6 Pxd3, 22. Dxd3 d5, 23. exd6 e.p. Lxd6. Het "gemis" van de witveldige loper telt veel minder zwaar dan de versnipperde zwarte pionnenstructuur.

16. a3 g6, **17. Tae1 c5**, **18. Dg4 Lg7**, **19. c4 Pe7**, **20. Lf6 d6** (dwingender is d5!), **21. Lxg7 Kxg7**

Een belangrijk moment in de partij, na 22. Df4! dxe5, 23. Dxe5+ Dxe5, 24. Txe5 houdt wit nog een licht voordeel vanwege de zwakke pion op c5. Maar na mijn 22. f4? komt Bernard in zijn kracht: zijn zwarte stukken vinden soepel de goede velden. Met dit vloeiende positiespel doet hij mij eigenlijk aan Carlsen denken, het lijkt vanzelf te gaan. En ... net als Carlsen was Bernard ook een meester in het eindspel: voor zijn eindspeltechniek én zitvlees was ik eerlijk gezegd gewoon bang, waardoor ik de neiging had eindspelen tegen hem uit de weg te gaan. Met weinig succes meestal overigens: Bernard liet zich in het middenspel niet makkelijk wegblazen.

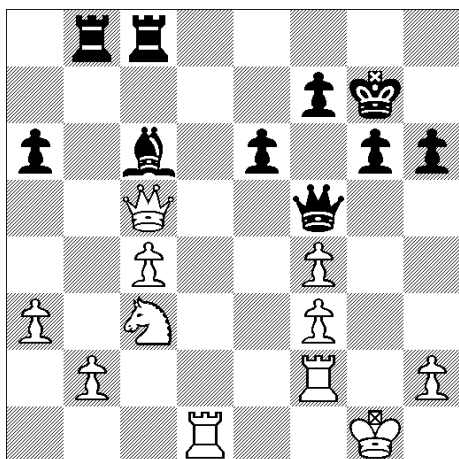
22. f4? Pf5, **23. exd6 Dxd6**, **24. De2 Ld7**, **25. Pc3 Pd4**, **26. Dd2 Lc6**, **27. Tf2 Ted8**, **28. De3!**

Als Bernard al een (relatief!) minder sterk punt had, dan was het in onoverzichtelijke stellingen met tactische complicaties. Dat is hier ook enigszins het geval: zwart heeft nu alles goed staan, maar hoe nu verder? Het beste plan was nu Tb3! En dan dubbelen op de b-lijn, wit komt niet los. Bernard koos echter voor een tactische afwikkeling, die inderdaad tot een verzwakte witte koningsstelling leidt, maar juist wit kansen bleek te bieden.

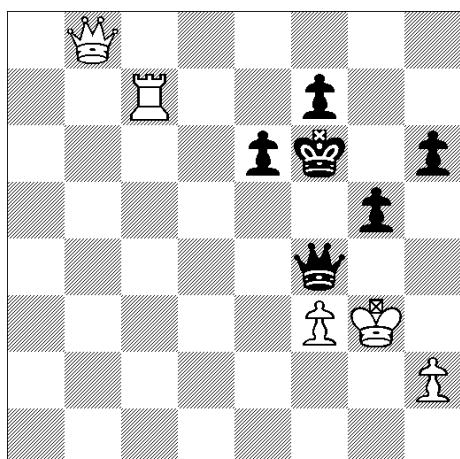
28. ... Pf3+?!, **29. gxf3 Dxd3**, **30. Dxc5 Tdc8?**

Zwart had nu echt Dd6 moeten spelen, met gelijk spel
31. Td1 Df5

Bernard als schaakpsycholoog, ook daarin doet hij aan Carlsen (én Lasker!) denken. Hij beseftte goed dat ik altijd graag de dames op het bord hou en ook bang voor hem was in het eindspel. Maar 32. Dxf5 gxf5, 33. b4 zou uitstekende winstkansen voor wit hebben geboden, met verbonden vrijpionnen op de damevleugel. In plaats daarvan ging wit dameruיל uit de weg, maar moest vervolgens na 33. ... Td8 de dame ruilen voor twee torens. Normaal gesproken een goede deal, maar gezien wits verzwakte koningsstelling niet te winnen vanwege eeuwig schaak mechanismes. De engine springt dan ook onmiddellijk op 0.0, uit het vervolg blijkt waarom.

32. Dd4+?! Kg8, 33. b4 Td8!, 34. Dxd8+ Txd8, 35. Txd8+ Kg7, 36. Td6 Dxf4, 37. Txc6 Dc1+, 38. Kg2 Dxc3, 39. b5 axb5, 40. cxb5 Dxa3, 41. b6 Db3, 42. Td2 Db5, 43. T2d6 g5, 45. Kf2 Kf6, 45. Tc7 Db2+, 46. Kf1 Da3, 47. b7 Dxd6, 48. b8D *mission accomplished*, maar eeuwig schaak is nu niet meer te vermijden, althans ... 48. ... Dd1+, 49. Kf2 Dd2+, 50. Kg3 Df4+

Het was al laat op de avond, alle andere partijen waren afgelopen en dus stonden om ons bord vele clubgenoten toe te kijken. Ik was moe en enigszins gefrustreerd, omdat duidelijk was dat het me opnieuw niet zou lukken van Bernard te winnen. Hij daarentegen zat nog messcherp aan het bord, zoals we dat van hem gewend waren. Iets in me stopte met nadenken, ik zag alleen nog 51. Kh3 Dh4+, 52. Kg2! en dan zou wit alsnog kunnen winnen, want zwart heeft dan geen schaakjes meer! Typisch geval van wensdenken.

51. Kh3??? er resteerde niets beters dan Kg2 met remise door eeuwig schaak **Dxf3 mat!**

Een dramatisch einde, maar ook typerend voor Bernards mentaliteit: strijd tot het einde! Wij beiden beseften op dat moment niet dat dit onze laatste twee zetten tegen elkaar bleken te zijn geweest. Dat dit onze laatste klassieke partij was omdat hij al een paar maanden later zou overlijden. Dat blijft onvoorstelbaar ...

BB 14	De bekera van Bernard	Gerhard Eggink
--------------	------------------------------	-----------------------

Ach, Bernard. We missen je. 28 maart ben je overleden, als ik dit schrijf is het 16 september. We zijn een half jaar verder. Zo snel gaat het. De competitie 2025-2026 is alweer begonnen, zonder jou. Je bent begraven, er zijn veel herinneringen gedeeld, het clubblad stond vol met oude en recente verhalen over jou. Je huis is inmiddels leeggehaald en verkocht. De zomercompetitie is geweest, je bent postuum kampioen verklaard. Wat rest er nog behalve die herinneringen en verhalen?

Nog wel iets fysieks in ieder geval. In Bernards huis hebben we veel bekera gevonden, bekera die Bernard heeft gewonnen in allerlei schaaktoernooien. Een tweede plaats, een eerste plaats, als teamtopscorer. Ze stonden bij Bernard op de schouw, prominent op de kast of in de kast, in de schuur, op een hoop in een doos, in een doos in een kast in de fietsenstalling... Er zullen er ook veel kwijt zijn geraakt. Ik weet ook

niet of dit dé selectie is, maar in ieder geval wat er is overgebleven. Hij moet er veel meer hebben gehad. Al was het maar van al zijn kampioenschappen van Promotie. Hierbij een foto van de bekens die we hebben gevonden, met de omschrijving ervan. Uit de periode 1990-2023. Lees ze hardop voor en je krijgt steeds meer ontzag voor wat Bernard, Promotie-clubman in hart en nieren, allemaal bij elkaar heeft geschaakt. We missen hem.

2e prijs Defensie schaaktoernooi, 1990. 2e prijs PK HSB 1991. 1e prijs Promotietoernooi 1991 gv. Winnaar groep A competitie 90-91 sv Promotie 1991. 1e prijs Zomercompetitie sv Promotie 1991. Kampioen hoofdgroep PK HSB 1991. 5e plaats Promotie toernooi 1992. Gambiet koning, Promotie 1992. Winnaar Groep 1 Promotie 1993. Kampioen Promotie 1992-1993. Kampioen Promotie 1993-1994. 2e plaats competitie Promotie 95/96. 1998 Turnaj Generaci 1.misto Praag 1998. Topscorer team HSB-snelschaken Clubteams 2004. Kampioen Groep A Promotie 2003-2004. 2e plaats Zomercompetitie Promotie 2005. Clubkampioen Promotie 20052006. Kampioen groep A Promotie 2007. 2e prijs HSB- Rapidkampioenschap 2008. 1e prijs Zomercompetitie Promotie 2011. HSB Rapidkampioen 2014. Winnaar Promotie Rapid-toernooi 2023. Oude wisselbeker kampioenschappen Promotie, aan Bernard gegeven omdat hij er meer dan 10 keer op voorkwam en de beker "vol" was gegraveerd (deze staat nu in onze prijzenkast in 't Span). Nieuwe Wisselbeker kampioenschappen Promotie. Wisselbeker snelschaak kampioenschap Promotie.

BB 15	De pion van Maxime Vachier-Lagrave	Rens Minnema
--------------	---	---------------------

Het is inmiddels zeven maanden geleden dat Bernard niet meer in ons midden is. Vaak denk ik nog terug aan de mooie en grappige momenten met hem. Vooral tijdens onze schaakvakanties maakten we van alles mee.

Zo was daar het schaaktoernooi in Gibraltar, waaraan we deelnamen. Het lange en zware toernooi werd altijd afgesloten met een grote ceremonie voor alle deelnemers. Zelf liet ik verstek gaan, na 10 zware partijen kon ik mijn rust wel gebruiken. Bernard ging wel, hij had wel zin in een feestje en het luxe eten wat werd geserveerd.

Aan het einde van de avond kwam hij terug in ons vakantiehuisje. Triomfantelijk hield hij een blauw sieraad-achtig doosje voor mijn neus. Voor jou zei hij. Met een brede lach overhandigde hij zijn cadeau.

Voordat ik het had opengemaakt begon hij enthousiast te vertellen wat het was.

“Tijdens de afscheidsceremonie kreeg iedere aanwezige deelnemer een aandenken. Het is een prachtige blauwe pion in een doos. En jij was er niet, dus ik heb deze voor jou meegenomen. We zaten tijdens het luxe diner naast de Franse delegatie van topschakers. Die zaten lekker aan de drank en maakten veel kabaal. Daarbij zat ook jouw vriend GM Maxime Vachier-Lagrave. En ik heb dus in een onbewaakt ogenblik zijn pion, voor jou, meegenomen. Nu heb jij ook een aandenken ondanks dat je er niet bij was.”

Met een brede lach heb ik de pion in ontvangst genomen. Ik begreep heel goed waarom Bernard precies voor zijn pion had gekozen. Tijdens dit toernooi kon je tussen alle grootmeesters naar hun partijen kijken. Dat moest wel misstijl natuurlijk. Maar Harrie en ik waren enkele dagen eerder lekker aan het babbelen tussen hun borden. Dus Maxime Vachier-Lagrave, een van de topfavorieten, kwam als door een wesp gestoken achter ons aan. Met veel bombarie maakte hij mij duidelijk dat we moesten ophoepelen. Ook na gebaren van mij, dat ik begreep wat zijn probleem was, bleef hij doorgaan. Uiteindelijk kwam het goed. Natuurlijk hadden we dit verhaal achteraf aan Bernard verteld. En dus had hij toch een beetje wraak voor mij genomen.

De blauwe pion staat prominent in mijn kast, als aandenken aan Bernard.

BB 16	Voorbij schaakmat	Hans Meijer
--------------	--------------------------	------------------------

Henk Noordhoek belde mij. Bernard Bannink was niet meer onder ons. Elke keer als er een schaker vertrekt wordt het wat stiller om ons heen maar na het totaal onverwachte vertrek van Bernard was het geruime tijd oorverdovend stil. En zelfs nu kost het mij nog steeds moeite Henk te geloven.

Bernard was 23 keer clubkampioen van de schaakclub Promotie. Het was nieuws, zoals Gerhard Eggink opmerkte, als Bernard geen kampioen werd. Ik was vijftien jaar ouder en begin jaren tachtig nog wat sterker dan Bernard. Dat liet hij niet op zich zitten. Als iemand van Bernard won moest hem dat natuurlijk zo snel mogelijk betaald gezet worden. Een karaktertrek die ook Max Euwe typeerde.

Samen met een enkele andere schaakvrienden bezochten we in de zomervakantie schaaktoernooien in het buitenland. Drie keer betrof dit landen in Zuid-Amerika, namelijk Bolivia, Peru en Argentinië. Een land waar Bernard en ik nog naartoe wilden was Chili. Dat zal jammer genoeg niet meer gebeuren.

Samen met mijn vrouw Gardenia logeerde ik een keer een tijdje in de flat van Bernard aan de Bargelaan in Leiden. Hij en zijn moeder gingen in Schotland fietsen. In zijn boekenkast trof ik niet alleen schaakboeken maar ook literatuur over het christendom aan. Bernard bleek een gelovig mens te zijn.

In mijn column ‘Vertrokken schakers’ van 26 oktober 2008 schreef ik dat dichters als Dylan Thomas (1914-1953) onze gevoelens het scherpst verwoorden. Zijn gedicht ‘And death shall have no dominion’ zal Bernard aangesproken hebben. Dylan Thomas refereert in dit gedicht aan een brief van de apostel Paulus aan de Romeinen (6:9): ‘Christ being raised from the dead dieth no more; death hath no dominion over him.’ of volgens de Herziene Statenvertaling: ‘Wij weten toch dat Christus, nu hij is opgewekt uit de doden, niet meer sterft. De dood heerst niet meer over Hem.’ Voor de originele tekst van dit gedicht en een Nederlandse vertaling door Arie Sonneveld verwijst ik naar de website thehiddenlaw.com.

De uitvaart van Bernard (1964-2025) vond op 6 maart plaats in de Hooglandse Kerk te Leiden. De kerkdienst is te zien op www.youtube.com/watch?v=Iz2_GYfn9qA. Het was een mooie kerkdienst met aandacht voor zijn favoriete sport het schaken. Namens Promotie hield zijn vroegere buurjongen Gerhard Eggink een toespraak.

*Bernard in Cappelle-la-Grande
(foto René Olthof)*

*Bernard in Mar del Plata
(foto Allo Esteban)*

Bernard was een fan van voetbalclub Sparta. Dat verbaasde mij want vrijwel alle mensen die ik ken zijn fan van Ajax, Feyenoord of PSV. Alleen van een nichtje uit Nijmegen weet ik dat ze een fanatieke aanhanger is van de lokale club NEC. Dat kan ik nog wel begrijpen maar dat een jongen uit Zoetermeer fan is van Sparta uit Spangen gaat mijn pet te boven. Ik had Bernard natuurlijk moeten vragen waar zijn clubliefde voor Sparta vandaan kwam maar nu is het te laat.

Op Wikipedia las ik dat Sparta de oudste betaalvoetbalclub is van Nederland. Bekende voetballers als Dick Advocaat, Pim Doesburg, Denzel Dumfries, Henk Fraser, John de Wolf en Ed de Goeij komen er vandaan. Lang geleden was Sparta een van de beste clubs van Nederland maar tegenwoordig is het kwakkelen. Sparta speelt in voetbalstadion Het Kasteel. Sparta's bekendste supporter en nachtburgemeester van Rotterdam de dichter Jules Deelder schreef een opmerkelijk gedicht over dit stadion.

Spartaans gedicht

Vroeger of later
ga je dood
Dat staat als een paal
boven water
Zo oud als Sparta
word je nooit
En als je gaat
is het je tijd geweest
Dat is een ding
dat zeker is

Zo niet
ofter een hemel is
maar álster een is
dan zal je zien
dat de Hemelpoort – o!
brok in ons keel –
verdacht veel weg heeft
van het Kasteel

*Jules Deelder (1944 – 2019)
Uit: Lijf- en andere gedichten (1991)*

BB 17	Een lege plek	Maarten van Zetten
--------------	----------------------	-------------------------------

Een gemiste oproep. Toen ik zag dat het Henk Noordhoek was, ging gelijk door mijn hoofd dat hij vast wilde vragen of ik komende ronde toch extern kon spelen. Maar toen ik hem sprak, vertelde Henk dat Bernard die bewuste vrijdagmorgen was gestorven. Dat blijft je bij...

Een lege plek. Extern, op het bord naast teamgenoten. Intern. Geen Bernard die even opstaat, iemand de hand schudt. Een vriendelijk woord, een grappige anekdote of een belangstellende vraag. Als iets duidelijk werd op de begrafenis van Bernard Bannink was het wel dat hij een geliefd man was, op vele fronten.

Bernard leerde ik kennen toen ik een jaar of veertien, vijftien was. Iemand met een torenhoge rating. Later kreeg hij zelfs de FM-titel. Dat vond ik iets speciaals. Maar Bernard bleef Bernard. Benaderbaar, bevlogen en ook betrokken op iemands persoonlijke situatie. Als ik na een avond in de Olympus thuiskwam en de Promoot was uit, lag ik nog heel lang in bed die te lezen. Zijn partijen waren iets bijzonders. 'Het olifanten-systeem' of andere titels die zijn openingen soms kregen waren een stuk gevaarlijker dan menigeen dacht. Verder viel in die jaren op dat hij enorm betrokken was op schaken. Een willekeurig groot toernooi volgde hij altijd en hij was vaak op de hoogste van de laatste schaaknieuwtjes.

Bernard had de kwaliteit om anderen te vertellen over jouw successen of hoogtepunten. Het schaken werd richting mijn vijftiengste minder belangrijk en het hardlopen ging centraler staan. Toen ik mee mocht doen aan het EK 50 km hardlopen en een paar weken later voor de beker speelde, ging hij dat aan alle andere mensen van WSC vertellen. Soms voelde je je een beetje opgelaten, maar hij was echt trots op je! En toen we net een zoontje hadden gekregen, vertelde hij dat in een andere bekerwedstrijd ook. Door zijn toedoen werd mijn, op papier toch heel wat sterker gerate tegenstander, bijna gemaand een beetje vriendelijk met mij om te gaan en een korte remise was dan ook het gevolg. Hij maakte vaak wat grapjes en hield van een goede sfeer. Tijdens extern praatte hij met veel mensen en hij was herkenbaar. Was de partij klaar, dan zat hij daar met zijn overhemd half uit zijn broek en een losse veter en hij legde zijn ene been half opgevouwen op zijn andere been.

Bernard was onvoorwaardelijk trouw. Wekelijks eten bij zijn moeder, maar ook de clubavond van Promotie was erg belangrijk voor hem. Overslaan gebeurde sporadisch en al die jaren bleef hij vol enthousiasme spelen. Menig speler van zijn niveau was allang op zoek gegaan naar een club waar meer uitdaging zou zijn. Soms liet je je wel in slaap sussen door zijn vriendelijkheid. Zeker toen we van gelijkwaardig niveau waren, dacht ik nog weleens dat hij met remise tevreden zou zijn. Maar vanuit zijn wat minder bekende systemen, waar hij zelf feilloos de weg kende, hakte hij je verrassend snel van het bord.

Het rare was dat ik vlak voor zijn sterven hem nog een bericht wilde sturen. Maar zoals met veel goede plannen, stel je dat uit en komt het er uiteindelijk niet van.

Natuurlijk zijn er op een begrafenis of in geval van rouw vaak vriendelijke woorden over de betreffende persoon. Maar Bernard zei vrijwel nooit wat lelijks over iemand. Hij ging weleens wat te lang door in de analyse en van verliezen hield hij niet, maar als dat het is...

Toen was daar zijn begrafenis. Mensen uit allerlei verbanden komen met een gedeeld verdriet en groot gemis bij elkaar. Verschillen die er zijn, vallen op zo'n moment grotendeels weg. We staan in dezelfde rij. Dat is tragisch. Teamgenoten met wie je vaak over schaken, en soms het leven spreekt, staan nu

schouder aan schouder. Zoals we op het schaakbord zaken afwegen, plannen, zorgvuldig berekenen, is het leven niet te plannen en kent niemand het uur van een natuurlijke dood. 'Natuurlijke dood' is ten diepste een verschrikkelijk woord, en dat is niet hoe het geweest is. Vanuit de Bijbel leer je dat God wilde dat de mens zou leven. Leven tot eer van Hem. Dat is door onze zonden niet mogelijk. Toch kwam er herstel door het geloof in de Heere Jezus. 'Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe' (Johannes 3:16).

Het kan best wat geweest zijn voor verschillende mensen, ook misschien wel voor de mensen van Promotie die daar waren, of nu dit artikel lezen. Daarom heb ik ook respect voor iedereen die er was, en voor wie deze boodschap misschien wel haaks staat op zijn/haar eigen levensvisie. Toch stond Bernard achter bovengenoemde Bijbelse waarheid.

Tijdens de rouwdienst ging het over Psalm 23. David, de schaapsherder en later koning van Israël, schreef deze Psalm. 'Mij ontbreekt niets' is een belangrijke uitspraak. Hoe kan dat, zal er misschien wel gedacht zijn. Het staat er zo stelling. Ook als een leven(seinde) veel vragen geeft. Het is niet zo dat door wél te geloven, je dan altijd antwoorden hebt, of later krijgt. In elk geval niet alle antwoorden. Dat is ook niet het belangrijkste.

Vertrouwen op God creëer je niet zelf. Het zou dan zo zijn dat je goede beslissingen neemt in je leven en dat je zo Hem leert kennen en Hem volgen. Maar als de Heilige Geest, Die samen met de Vader en de Zoon God is, in je hart werkt, kan dat wel ontstaan. Dat is een groot wonder en gaat de mooiste schaakpartijen ver te boven.

Schape lijken op het eerste gezicht nog best vriendelijke dieren. Ze kunnen niet aanvallen, leven vredig met elkaar. Als een schaap alleen is, gaat het vaak fout. Een schaap dwaalt vaak af. De stok van de herder (of de Goede Herder) is dan nodig om zo'n schaap terug te brengen. Een schaap is ook koppig. Kiest vaak een eigen weg en moet teruggebracht worden op de juiste weg. Ook is het vaak in gevaar. Denk aan gevaarlijke dieren, maar ook het water. Een schaap komt er uit zichzelf nooit uit. Je aandacht richten op die schape helpt niet zozeer. Ook al is iemand kerkelijk, of heeft hij de Heere Jezus leren kennen, hij blijft in meer of mindere mate afdwalen.

Maar wat een prachtig beeld! Zoals ik ooit mijn vader een schaap dat in het water lag, zag redden, is er iemand nodig die je opraapt. Als je zo mag zien op Jezus en Hem kent, besef je dat je vaak dwalend was, maar dat je leven nu wél de goede richting heeft. Dat schaap heeft niet gevraagd om gered te worden. Daarom kan ook een christen nooit hoogmoedig zijn.

We hebben allemaal nog onze gedachten aan Bernard, maar de schaakklokken worden in werking gezet. De stukken verschoven en het leven gaat, ook op dit vlak, pijlsnel verder. Vergeten doen we Bernard niet, maar toch gaan levens verder. Iedereen veel sterkte gewenst met deze pijnlijke wond. We moeten door, maar dat hij toch in gedachten mag blijven. En dat zijn leven ook voor veel mensen een voorbeeld mag zijn.

Wat gun ik iedereen dat als nagedachtenis, of erfenis via Bernards leven, dat je de Goede Herder leert kennen!

Woensdagmiddagschaak (womischa)

Zin in een middagje lekker schaken, onder het genot van een drankje en een bitterbal?

Dat kan elke woensdagmiddag, ook in ons vertrouwde 't Span!

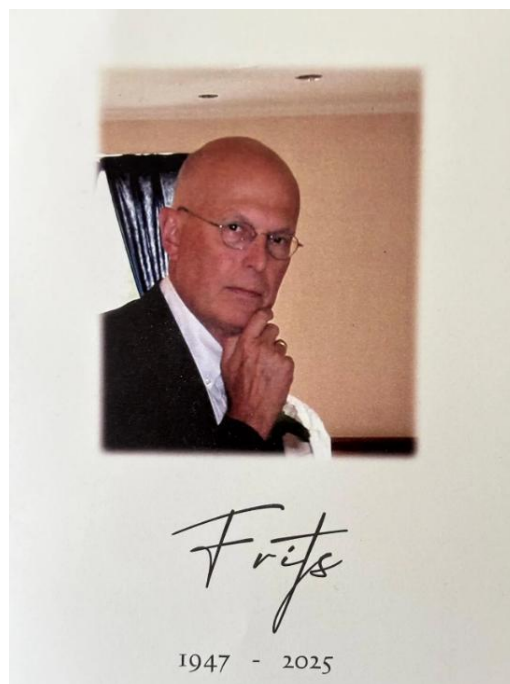
Aanvang om 13:30 uur, einde meestal 16:00 à 16:30 uur. Speeltempo onderling te bepalen.

U bent van harte welkom, ongeacht uw speelsterkte!

In de nacht van zondag 29 op maandag 30 juni 2025 is Frits Hoorweg overleden.

Frits werd twee keer clubkampioen van Promotie en wel in de jaren 1991/92 en 1995/96. In 1990/91 werd hij tweede achter Bernard Bannink en in 1993/94 werd hij derde achter Bernard en Jaap Bij de Vaate. Frits was een vaste kracht van het eerste team van Promotie. Met hem was het altijd goed toeven in de auto op de weg heen en terug tijdens uitwedstrijden.

Samen met Wim Andriessen stond Frits aan de wieg van Schaakbulletin zoals we kunnen lezen in Hartversterkende schimpscheuten. Een selectie uit 15 jaar Schaakbulletin, van Alexander Münninghoff. En waar iedereen op een goeiedag ruzie kreeg met Wim kreeg Frits dit nooit.

Frits was dan ook een gemoedelijk persoon. Opmerkelijk is dat Schaakbulletin ter wereld kwam in Wageningen waar Frits afstudeerde aan de Landbouwhogeschool, tegenwoordig Wageningen University & Research. In het artikel *Als je van je geld af wilt (1) en (2)* op deleunstoeel.nl beschrijft Frits het begin van dit avontuur. Uiteindelijk zou Schaakbulletin de voorloper zijn van New in Chess Magazine.

Frits stond ook aan de wieg van deleunstoeel.nl, een internetmagazine voor rustige mensen, dat ik elke schaker aan kan raden te bezoeken. In het boekje *Springveren* uit 2007 zijn amusante De Leunstoel artikelen uit de beginperiode door Frits en Carlo van Praag gebundeld.

Frits werkte als adviseur voor met name overheidsorganisaties. Samen met Joop Quint schreef hij over hun werkzaamheden de boekjes *Onder de Oppervlakte* en *Op Ooghoogte*. Een ander boekje dat Frits over zijn werk schreef had als titel *Je maakt wat mee*. In het boekje *De Zoeterwoudse boerenkaasmakers* las ik dat Frits Hoorweg en Jack Luiten het redactiewerk voor hun rekening genomen hadden. Dat Frits iets met kazen te maken had was voor mij een verrassing. Foto's van mooie grote ronde boerenkazen en hun trotse makers sierden de pagina's van dit boekje.

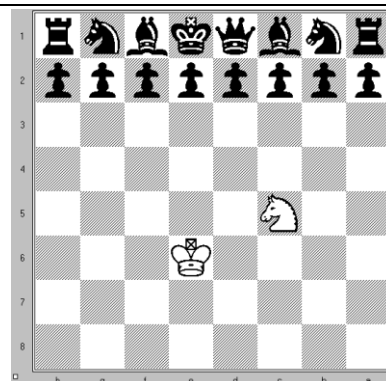
Een boeiend mens heeft deze wereld verlaten. Hopelijk zien we hem terug in een andere wereld.

□

Wit speelt en wint

Tussen al het geweld van mat-in-2 en "gewone" problemen door, hierbij een simpele c.q. grappige (?) opgave:
wit speelt en wint

Oplossing: → blz. 36

Frits 2	Vingerwijzing	Frits Hoorweg
----------------	----------------------	--------------------------

Dit artikel van de hand van Frits Hoorweg en J.G.H. Quint is eerder, in november 1994, verschenen in 'Op Ooghoogte, opstellen over organisaties'.

Leuk idee: die advertenties in *New in Chess Magazine* voor de verkopers van het tijdschrift in de verschillende wereldsteden. Onlangs moest ik voor het werk naar Praag en net voor mijn vertrek viel het tweede nummer van 1994 in de bus. In het vliegtuig bladerde ik het door en viel mijn oog op het ingekaderde adres van Bretislav Modr.

Hoewel bijgeloof mij vreemd is, beschouwde ik dit toch als een vingerwijzing. Ik nam mij voor zo gauw mogelijk op zoek te gaan naar Nádražni nummer 15. Die gelegenheid deed zich voor op een vrijdagmiddag; ik was toen in het gezelschap van een hoofdinspecteur van Scotland Yard, een tolk en een chauffeur. Dit kwam zo: mijn collega en ik hadden samen met de man uit Londen een paar voordrachten gegeven.

NEW IN CHESS in the Czech Republic Yearbooks Magazine Electronic Chessbooks	Sach Info Bretislav Modr Nádražni 15 15000 Praha 5 Phone / Fax: 2 – 547106
---	--

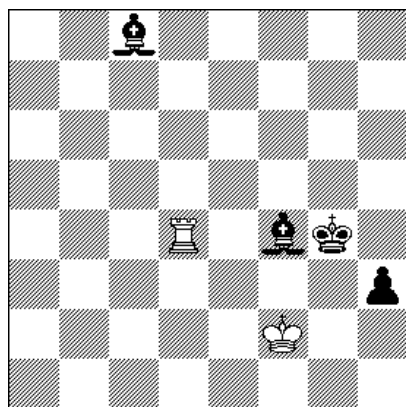
De organisator van de voordrachten had voor een tolk, een chauffeur en een Mitsubishi-busje gezorgd. Op die bewuste vrijdagmiddag lag mijn collega in bed om even bij te komen van de vermoeienissen. De Engelsman stelde voor om de paar uur die over was te gebruiken voor het doen van inkopen. Hij wilde Boheems glas voor zijn vrouw meenemen en aangezien ik een opdracht van de schaakgodin had, ging ik graag akkoord. Eerst bezochten we een mooie winkel in een keurige buurt om zijn glaswerk te kopen. De tolk, die van het vrouwelijk geslacht was, hielp hem bij het maken van een verantwoorde keuze. Samen met de chauffeur boog ik mij over de kaart van Praag om Nádražni te lokaliseren. Toen ik hem dichtvouwde putte hij zijn volledige Engelse vocabulaire uit: “No problem!”.

Het was half vijf toen het glaswerk eenmaal was ingepakt. Een wilde tocht door Praag begon. Op vrijdagmiddag zijn de straten in de stad overvol. Volgens onze tolk omdat iedereen dan zo snel mogelijk naar zijn buitenhuisje wil, om de stad zelf geheel en al aan de toeristen over te laten. Onze chauffeur stelde er blijkbaar een eer in om op de plaats van bestemming te komen zonder één keer in een file te staan. Als hij aan het einde van een straat enkele auto's achter elkaar zag staan, rukte hij onmiddellijk driftig aan het stuur om de eerste de beste zijstraat in te duiken. Het comfort van de passagiers was daarmee slecht gediend en de Engelsman maakte zich zichtbaar zorgen over zijn souvenirs. Ik begon mij af te vragen of het wel verstandig was geweest om op dat moment en met dit gezelschap ter bedevaart te gaan.

We kwamen allengs in een deel van de stad dat er minder representatief uitzag, hoewel gezegd moet worden dat minder representatief in Praag nog heel acceptabel is. Uiteindelijk waren we in de bewuste straat, maar moesten we nummer 15 nog zien te vinden. Dat viel niet mee. Ten einde raad parkeerden we ons busje, lieten de hoofdinspecteur erin achter met zijn glaswerk, en gingen te voet verder. Na enige omzwervingen vonden we nummer 15. Maar tot onze verbazing was daarin een winkel met stofzuigers en koelkasten gevestigd. In de winkel had men geen idee wat zij zochten, een schaakboekenwinkel was er in deze omgeving niet. Duidelijkheid ontstond ineens toen de naam van Bretislav Modr viel. “Oh, maar die woont hierboven,” riep de jongedame die ons te woord stond. En terwijl ze die woorden uitsprak, wees ze enthousiast naar buiten. De genoemde persoon kwam toevallig net langs.

Bretislav bleek een slordig geklede, vriendelijke man. Ik schatte hem op ongeveer veertig. Hij moest erg lachen om het verhaal dat de tolk hem vertelde. Neen, hij had geen winkel, maar we moesten maar even met hem mee naar boven gaan, hij had nog wel een paar oude schaakboeken. Onze komst bleek een grote verrassing voor mevrouw Modr. Zij verontschuldigde zich voor de staat waarin haar huis verkeerde, ze was net teruggekeerd van haar werk. Ik vernam deze boodschap overigens pas later via de tolk, toen we aan de terugtocht bezig waren. We werden aan een keukentafel neergezet en onze gastheer begon uit een achterkamertje oude schaakboeken aan te slepen. De keukentafel lag al snel vol en ik kreeg de indruk dat hij nog veel meer had, Hij deed dus wel 'iets' met boeken, maar bracht ze vooral via stands bij schaakwedstrijden aan de man. Daarnaast gaf hij zelf een schaaktijdschrift uit. Als ik alleen was geweest had ik het waarschijnlijk wel een paar uur uit kunnen houden, voor de taalbarrière hadden we vast een oplossing gevonden. De aanwezigheid van de tolk en de chauffeur, en vooral de wetenschap dat in de auto nog iemand zat te wachten, maakte dat ik mij steeds meer geneerde. Haastig kocht ik een paar boeken en nam afscheid. In de auto legde de tolk mij uit dat we net een typisch Tsjechisch tafereeltje hadden aanschouwd. Het kostte mij enige moeite erachter te komen wat ze daarmee bedoelde en ik weet nog steeds niet zeker of dat wel echt gelukt is. Dingen die we gewend zijn te suggereren in plaats van uit te spreken, zijn nu eenmaal moeilijk te vertalen. Als ik het goed begrijp, bedoelde ze met een typisch Tsjechisch tafereeltje de aanblik van een pechvogel die er het beste van maakt en er bovendien vrolijk bij blijft.

Ik legde haar uit dat ze zich vergiste. Ze had iemand ontmoet die permanent zijn intrek had genomen in de schaakwereld. Hetzelfde tafereel kun je in Amsterdam, New York en waarschijnlijk alle wereldsteden aanschouwen, als je de weg maar weet. Overal zijn ze te vinden: goede schakers, maar niet goed genoeg om echt professional te zijn. Door hier en daar wat bij te verdienen of een aardige vrouw te trouwen, slagen ze erin bijna al hun tijd te besteden aan wat ze het liefste doen: schaken en de dingen die daarmee verband houden, zoals een stukje schrijven voor de krant en een beetje handelen in boeken en andere attributen, Onze tolk leek niet overtuigd. Waarschijnlijk prefereerde ze haar interpretatie van de feiten. Vreemd is dat wel: de beelden die mensen hebben van hun eigen volk zijn misschien nog wel hardnekkiger dan de vooroordelen van andere volken. Mij past enige voorzichtigheid want ik ken pas een paar Tsjechen, maar het lijkt wel of ze zichzelf graag zien als een volk van vriendelijke pechvogels. Een beeld dat met de creatie van de brave soldaat Schweijk tot kunst verheven is.

Op het eerste gezicht werd dat beeld bevestigd door een boekje dat ik van Bretislav kocht. Het bevat de partijen die gespeeld werden in het toernooi dat in 1954 in Praag en Mariánské Lázně werd gehouden. In de eerste ronde overkwam een Tsjechische vertegenwoordiger, met zwart spelend, het volgende. Dit is de stelling na de 88e zet van zwart, die glad gewonnen staat. Het ging als volgt verder: **89. Tb4 La6, 90. Kg1 Le2, 91. Tb2 h2??, 92. Kh1 Lf3, 93. Tg2!** en remise gegeven. Als zwart de toren slaat, komt hij een loper en een pion voor te staan. Toch kan hij niet winnen, omdat wit zijn koning in de hoek laat opsluiten en die is er niet meer uit te krijgen. Als hij niet slaat, is het pat. Vreselijk!

Het had mij niet verbaasd als de zwartspeler hierna geen punt meer zou hebben gescoord. Daarmee zou pas echt bevestigd worden dat Tsjechen het ongeluk aantrekken. Maar het ging anders. De aanvoerder van de zwarte stukken heette Luděk Pachman, en misschien heeft hij dit ongelukje ook wel aan fingerwijzing beschouwd. Hij rechtte zijn rug en won het toernooi met een half punt voorsprong op László Szabo, geen geringe prestatie.

□

Frits 3	Het Schaakbulletin, Wim en Frits	Hans Meijer
----------------	---	--------------------

oktober
1995

De op een na saaiste schaker ter wereld wordt in 1991 clubkampioen van Promotie. Frits Hoorweg vond dat hij kampioen geworden was met catenaccio schaak van het ergste soort. Zekerheid voor alles was zijn devies. Hoorweg heeft daarna zijn stijl drastisch gewijzigd. Een goed voorbeeld is zijn onsterfelijke partij. Hij speelde deze partij, waarin hij twee pionnen en een kwaliteit voor de aanval offerde, in 1996 tegen G. de Geus van De Lange Rokade in Alkmaar.

Het is alleen jammer dat hij op het beslissende moment de verkeerde voortzetting koos en verloor, zie 'Een afschuwelijke aftocht uit Alkmaar'. Misschien kwam dat omdat bijna alle spelers van Promotie die middag afgetroefd werden door hun tegenstanders. Mijn tegenstander die dag was Wim Andriessen, de uitgever van *New in Chess*. Een oude bekende van Frits Hoorweg en volgens Frits een van de weinige mensen die erin geslaagd is aan de schaaksport een goed belegde boterham over te houden.

In *Hartversterkende Schimp-scheuten*, waarin door Alexander Münninghof een selectie opgenomen is van artikelen uit vijftien jaar Schaakbulletin, zag ik de namen van Wim Andriessen en Frits Hoorweg tot mijn verrassing gebroederlijk in de colofon van het eerste nummer onder elkaar staan. Zij waren de samenstellers. Geheel in de stijl van 1968 was het gebruik van hoofdletters voor eigennamen door de samenstellers afgeschaft. Van de medewerkers trokken de namen van Hans Ree, Piet Bakker en T.D. van Scheltinga mijn aandacht. Van Piet Bakker verloor ik in Leiden een keer een partij. Volgens Hoorweg terecht maar volgens mij toch wel enigszins ten onrechte. T.D. van Scheltinga was de arbiter van de Haagse Schaakbond die de beroemde afgebroken partij van Eggink tegen Visser arbitreerde en herarbitreerde.

Grootmeester Hans Ree behoeft uiteraard geen introductie. Het schaakwereldje is klein. In een van zijn stukjes in het clubblad beschreef Hoorweg hoe hij nogal opgekeken had tegen Wim Andriessen, een ex-hoofdklassespeler die afgedaald was naar de tweede klasse KNSB (De Promoot 38.4). Andriessen zat bij Wageningen aan het eerste bord. Hoorweg vertelde Andriessen tijdens een wedstrijd met een scheef lachje dat hij een kwaliteit verloren had. 'Je gaat me toch niet vertellen, dat je dat niet gezien hebt?' zei Andriessen met ontzetting in zijn stem. Uiteraard had Hoorweg het niet gezien maar antwoordde ad rem van wel. Gelukkig voor Hoorweg bleek dat zijn tegenstander door de kwaliteit te winnen zichzelf in de nesten gewerkt had en kwam hij zelf met de schrik vrij.

Het Schaakbulletin van Wim en Frits beleefde zijn glorietijd toen Jan Hein Donner Andriessen vertelde medewerker te willen worden. Hij deed dit met de historische woorden: 'Voor dat blaadje van jou, die schaakkoerier, daar wil ik wel voor werken.' Schaakbulletin was volgens Andriessen met de vormgeving van de diagrammen zijn tijd ver vooruit. Het was alleen jammer dat een ongeoefende lezer ze nauwelijks kon ontcijferen. Frits Hoorweg noemt ze onmogelijke schepsels en vertelde dat de redactie er uit kostenoverwegingen toe gekomen was dit type diagrammen te gebruiken.

Het was Donner die er met een van zijn legendarische uitvallen voor zorgde dat ze afgeschaft werden. Donner eiste dat zijn bijdragen er niet langer door ontsierd zouden worden. In plaats daarvan vroeg hij een ruimte blank te laten. Bij wijze van grap heeft de redactie dat een keer gedaan, terwijl tegelijk haastig naar een andere oplossing gezocht werd. In augustus 1968 verscheen het eerste nummer van Schaakbulletin en Frits, die in die maand met Cobi trouwde, gaf zijn schoonvader apetrots een exemplaar cadeau als om te zeggen: 'Je dochter is niet zo maar met een of andere sufkop getrouwd!' (De Promoot 49.4).

Een paar dagen later vielen de Warschaupact landen Tsjecho-Slowakije binnen hetgeen tot gevolg had dat sterke spelers als Lubosh Kavalek en Vlastimil Hort naar het Westen uitweken en Luděk Pachman zich tegen de bezetting keerde. Mede hierdoor waren de eerste jaren van Schaakbulletin buitengewoon opwindend. Zoals Donner voor de Schaakkoerier ging schrijven deed Hoorweg dat op mijn verzoek voor het clubblad van Promotie. Als teamleider van het eerste schreef hij mooie stukjes waarin hij de leden van het eerste meestal bestraffend toesprak.

Zijn debuut als teamleider maakte hij in Rotterdam tijdens een wedstrijd tegen het tweede van het voormalige Volmac. De wedstrijd eindigde onbeslist maar uit zijn stukje *Postmodern Schaak* (De Promoot 44.1) valt op te maken dat onze teamleider die middag jaren ouder geworden moet zijn. Mooi waren ook onze reizen naar verre clubs. Tijdens een van die reizen vertelde Frits ons dat hij thuis een keer een schaakstelling aan de muur van de woonkamer had opgehangen. 'Doet Frits het nu óók al tegen de muur?' riep een vriendin van zijn vrouw uit toen ze deze stelling zag. Tja, dat heb je met samenstellers van schaakbulletins die jarenlang met schaar en lijmpot in de weer zijn geweest om diagrammen te maken. Het laat ze nooit meer los.

partij	De Two Knights' Tango	Manuel Nepveu
---------------	------------------------------	--------------------------

De titel van dit stukske is de romantische naam voor een opening waar je je vraagtekens bij kunt hebben. Wat is het precies? Welnu, **1. d4 Pf6, 2. c4 Pc6** dat is 'm. In Chess Opening Essentials 3 (New in Chess) staat het volgende: "It is now a relatively fashionable defence and has been dignified with an imaginative name In effect, if White pushes d4-d5 and perhaps f2-f4, Black will make a number of successive knight moves that makes one think of a dance. However, White rarely cooperates by playing 3.d5 as he usually wants to avoid creating the chaotic positions that Black would appear to enjoy." Psychologie all over, maar er is een technisch goede reden om niet al te 'schopgraag' te willen zijn: pionnen mogen van de FIDE niet terug en ja, je bent als witspeler wel in een soort hoera-stijl aan het spelen.

In het ouwe lullentoernooi van afgelopen juli in Dieren kreeg ik in de laatste ronde te maken met Hans Baijens, negentien jaar jonger dan ik, en een blijkbaar fanatieke aanhanger van deze opening. Ik had gezien dat hij het minimaal een keer op het bord had gebracht. Het leek me daarom raadzaam om als aanvoerder der Witten in deze laatste pot 'profylactisch' maar even wat huiswerk te doen. Een kwartiertje huiswerk om precies te zijn. Hans had de voorafgaande vier partijen gewonnen. Ik had drie punten en bij winst zou ik toernooiwinnaar zijn. Verder had ik het prettige gevoel, dat als ik me niet senang meer zou voelen bij de gebeurtenissen op het bord, een goed getimed remiseaanbod vast wel zou worden aangenomen.

MN – Hans Baijens, Dieren 18-07-2025

"TKT"

1. d4 Pf6, 2. c4 Pc6

Jawel! Mijn huiswerk had ik niet voor nop gedaan. Een positionele aanpak is het kansrijkst.

3. Pf3 e6, 4. a3 d6, 5. Pc3 g6, 6. e4 Lg7, 7. Le2

Dit alles is theorie. Merk op, dat Wit met zijn vierde zet Zwart feitelijk dwingt om een Konings-Indische opstelling te kiezen. De zwarte e-pion moet nog wel eventjes naar e5 gebracht worden, maar het paard op c6 is natuurlijk wel okay.

7. ... h6, 8. h3 De7

Over deze zet was mijn tegenstander achteraf niet tevreden. Rokeren was logischer, omdat dat sowieso moet gebeuren. Het rare was dat mijn tegenstander zei dat hij de theorie hier zo'n beetje kwijt was,

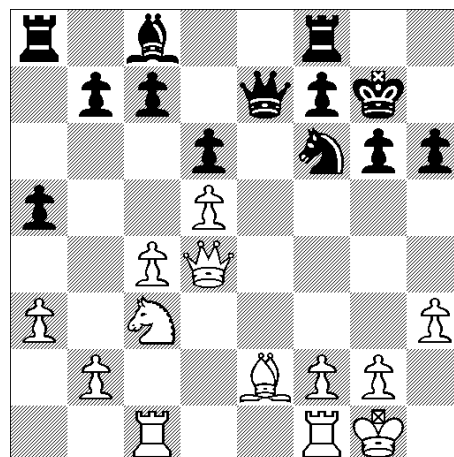

omdat zijn tegenstanders eigenlijk altijd een andere variant kiezen op zet drie (kennelijk dus d5 of Pc3). Daar stond ik wel van te kijken.

9. Le3 0-0, 10. 0-0 a5, 11. Tc1 e5

Daar is ie dan. En hier ging ik in de denktank. Ruilen of doorschuiven? Fritzje geeft ook de optie Pd5 - ik vind die overigens zeer onappetijtelijk. Alle drie de opties geven Wit een vergelijkbaar voordeel volgens Fritz, voor wat het waard is. Allemaal in de plus uiteraard.

**12. d5 Pd4, 13. Pxd4 exd4, 14. Lxd4 Pxe4,
15. Lxg7 Kxg7, 16. Dd4+ Pf6**

Even tijd voor een bestandsopname. Het is duidelijk dat er bij Zwart iets is misgegaan, zo streng moeten we zijn. We zagen een min of meer Konings-Indische stelling ontstaan, maar het bekende sieraad van Zwart, de koningsloper dus, is van het bord verdwenen. Een snelle blik laat zien dat Zwart geen enkel kansrijk initiatief kan ontwikkelen. Welnu, voor iemand die in een Konings-Indische opstelling terecht gekomen is, moet dat als een mislukking voelen. Waar ging het mis voor Zwart? De7? Pd4? Langzaam maar zeker is het witte voordeel naar een prettige 0.7 gegaan. Ik nam nog een slokje water en begreep dat ik mij zeer terecht zeer senang voelde. Het martelen kan zachtjes beginnen, zal ik maar zeggen.

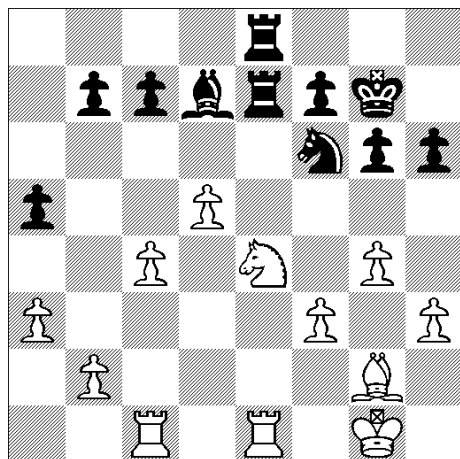
17. Lf3 De5, 18. Dxe5 dxe5

En nu de dames geruild zijn - bepaaldelijk geen recomandatatie van mijn elektronische vriend - is Zwart echt veroordeeld om af te wachten wat Wit gaat doen. Er zullen lezertjes zijn die dit een saaie stelling vinden, maar ik vind dit heerlijk. Er ligt een mooie technische klus voor me. Ik zit aan het stuur zagezegd. Prikken als dat kan, de druk opvoeren en de zwarte stelling doen instorten. Wat wil een onfatsoenlijk mens nog meer?

19. Tfe1 Te8, 20. Pb5 Te7, 21. g4!?

Een mogelijke zet, maar zetten als c5, Tc3 en Te3 staan hoger in koers. Ondanks dat er wat voor deze zet te zeggen valt, hij geeft Zwart wel een aanknopingspunt.

21. ... e4, 22. Lg2 Tb8, 23. Pc3 Ld7, 24. Pxe4 Tbe8, 25. f3

Nadat het paard op b5 zijn taak heeft verricht – ontwikkelingsperikelen genereren bij Zwart – is hij dus op de e-pion af gegaan. Zwart had het hoofd koel moeten houden met 25. ... h5 (zie commentaar na Wits zet 21) waarna hij nog in de partij zit. Er volgt echter een zet die mij compleet verraste en die de weegschaal heel erg in Wits voordeel doet uitslaan.

25. ... b5?, 26. Ted1 Pxe4, 27. fxe4 Kf6, 28. d6!+- cxd6, 29. Txd6+ Kg7

Een volledig bankroet noem je zo iets: eerst heldhaftig met je koning naar voren en even later met bebloede kop weer terug je hok in. Heeft Zwart mijn achtentwintigste gemist? Zwart schakelde hier over

op vlugger-modus. Veelzeggend. Hij was nog sneller klaar geweest als hij na mijn volgende zet had opgegeven. Had zomaar gekund...

30. Tcd1! Lxg4, 31. hxg4 bxc4, 32. Tc6 Tb8, 33. Td2 Teb7, 34. Txc4 Txb2, 35. Txb2 Txb2, 36. Tc5 (1-0)

Alles bijeengenomen kan ik niet heel erg onder de indruk zijn van de “TKT”. De kans dat ik zoiets als aanvoerder der Zwartten zou spelen is nul komma nul.

varia	Even schakelen...	Jan Willem Duijzer
--------------	--------------------------	---------------------------

“Even schakelen, opa?”. Bram, mijn kleinzoon van vier jaar, wil met me schaken. Op zijn manier, natuurlijk, dat wel. Dus alle stukken blijven op het bord. Zie het onderstaande diagram met zijn favoriete stelling. De spelregels over de loop van de stukken, en over schaak, pat en mat, blijven nog even in de koelkast. Hij kent de namen van de stukken en respecteert de beginopstelling. Voor mij is dat even genoeg. Het zaadje is gezaaid en zijn fascinatie is al zichtbaar. Dit keer moet ik het goed aanpakken. Mijn zoons ben ik kwijtgeraakt aan voetbal, tennis en padel. Dat gaat me met mijn kleinzoon niet gebeuren.

Even schakelen. Vanaf 1 augustus 2025 ben ik officieel ‘pensionado’ geworden, ook al doe ik nog een paar kleine klussen. Dat is inderdaad even schakelen. Vanaf mijn vroege jaren was ik ingekapseld in roosters en structuren. Eerst de lagere school, toen de middelbare school, daarna de universiteit, gevolgd door militaire dienst gevolgd door een langdurig werkend bestaan als ambtenaar. De enige ‘sabbatical’ die ik ooit genoot was in 1985, tijdens mijn studie. Mijn eindschiptie vorderde niet erg en ik besloot om met een groepje vrienden een toneelstuk op te gaan voeren: “The importance of being Earnest” van Oscar Wilde (in een Nederlandse vertaling). Een vrolijk, maar pittig stuk, waar we drie maanden op studeerden en dat we met veel succes precies één keer opvoerden.

Nu is het dan zo ver. Geen roosters meer, geen werktijden, geen vergaderingen, geen verantwoordelijkheden, geen crisisteam, geen vragen meer van de ondernemingsraad: pensioen. Ik loop met mijn vrouw op maandagochtend een rondje door het nabijgelegen Hoekstra-park en vraag me af waar ik aan

begonnen ben. Ik wil helemaal niet horen bij de mensen die we tegenkomen en die me samenzweerderig aankijken met een ongepaste blik van herkenning. Niet iets om verder te vertellen, maar diep van binnen heb ik een hekel aan oude mensen. Ze klagen altijd over van alles en als je ze ietsje in de weg loopt zijn ze ronduit onvriendelijk. In de supermarkt, vooral bij Albert Heijn, staan ze in groepjes te delibereren over de meest recente prijsverhogingen ("de koffie is weer vijf cent duurder geworden!") en blokkeren ze daarmee eindeloos het gangpad. Nee. Daar wil ik echt niet bijhoren.

Maar wat dan wel? De wereldwijde klimaatcrisis wordt steeds serieuzer, de Russen zijn onder aanvoering van Poetin moordlustiger dan ooit en in het Midden-Oosten vechten ze elkaar de tent uit. In Nederland zijn de goede omgangsvormen vaak ver te zoeken, zeker als mensen achter hun toetsenbord kruipen en de toekomst van Tata Steel (Chess) is hoogst onzeker. Hoe schrijf je dan een positief stukje voor de Promoot? Ik ga mijn best doen. Even schakelen:

- Schaken leeft, ook bij jonge mensen. Ook in Zoetermeer. Aan onze club de opgave om er, samen met Botwinnik, een goed seizoen van te maken. En te zorgen voor wat meer zichtbaarheid. Daarvan zijn al heel veel goede voorbeelden: het zomerschaken bij Promotie, de activiteiten door de week in Rokkeveen en Noordhove en het schaken in het Stadshart. Maar er is vast meer mogelijk, vooral voor jongeren.

- Padel heeft de tennisverenigingen in Nederland een enorme impuls gegeven. Het ledental van de vergrijzende Tennisvereniging Seghwaert is bijvoorbeeld van 800 naar 1300 gestegen, met veel nieuwe jonge leden. Daar moeten we een graantje van meepikken. Ik ben van plan om het komende jaar een NK Padel-Schaak te organiseren, bij Dekker Zoetermeer. Wie mee wil helpen is van harte welkom.

- Zou het niet leuk zijn om een keer een 'echt' meerdaags Schaaktoernooi te organiseren in Zoetermeer? Een open toernooi of een gesloten toernooi met de Zoetermeerse grootmeesters Robby Kevlishvili en Arthur Pijpers? Ik ben er al over in gesprek met Max Kanbier. Wie sluit aan?

- Met onze KNSB-teams gaan we vast een zwaar jaar tegemoet. Maar niet getreurd: we gaan onze huid duur verkopen en als het wat minder gaat, dan leren we daar juist weer meer van en kunnen we jonge spelers inpassen.

- In de loop van het seizoen krijgen we een voorzitters-wissel. Jaap wordt 'voorzitter van staat' en blijft vast en zeker actief; Paul neemt de hamer in handen. Laten we Paul helpen om de positieve energie van de afgelopen jaren er in te houden en om zijn ambities waar te maken.

- Het Span begint steeds meer ons 'honk' te worden. Dat is heel fijn en vooral gastheer Theo verdient daarvoor een compliment!

- Last but not least: de Promoot is levenskrachtig en van hoge kwaliteit. Ik zie nu al uit naar het decembernummer met de fameuze Kerstpuzzel van Jan Blankespoor.

We gaan er wat moois van maken!

<i>verslag</i>	Voorschoten 4 - Promotie K3	<i>Rudi Matai</i>
-----------------------	------------------------------------	------------------------------

Vorig seizoen speelde Promotie K3 uit tegen Voorschoten 4 in KNSB klasse 6H.

Deze wedstrijd bevatte maar liefst 3 mini-wedstrijdjes. Dat zit zo:

- 1) Er was natuurlijk de gewone wedstrijd aan 8 borden.
- 2) Daarnaast had K3 3 dames (K3 dus!) aan borden 6, 7 en 8. Deze speelden tegen 3 heren van Voorschoten. En Voorschoten had een dame op bord 2, die tegen onze Dirk Brinkman speelde. Er was dus een wedstrijd van 4 borden dame tegen heer. Wie zou die gaan winnen?

- 3) Daarnaast was er nog mijn eigen partij. Ik was er zeer op gebrand deze te winnen, ik zocht revanche. 2 seizoenen eerder namelijk speelde Promotie K2 tegen Voorschoten, ook uit. Ik had wit. Mijn paard stond ongedekt op b5. Zwart speelde Dd8-b6, paard stond aangevallen. Met 42 jaar schaakervaring zag ik dat wel. Wat te doen? Pc3 of a4 of Db3? En daarna? Ontwikkelen met Ld2, dat zag er goed uit. En dus speelde ik Ld2???? En terwijl ik vredig naar de stelling keek zag ik dat ik Pb5 in had laten staan. Mijn jeugdige tegenstander zag dat ook, dacht 10 seconden na en speelde Db6xb5. 4 zetten later gaf ik op. Wat een afgang! U begrijpt: ik wilde nu echt winnen. Ik zat op bord 1, pittig, maar de tegenstander had een lagere rating. Ook nu had ik trouwens wit.

Het verloop van de wedstrijd: van de drie dames aan de lagere borden verloor er één, en één speelde remise. De andere, Isa, stond verloren. De dame van Voorschoten aan bord 2 won. Mijn partij verliep rommelig, aan het eind echter gaf de tegenstander het simpel weg. Ik stond op winst, het was de laatste partij die nog bezig was. Volgens mij was de stand toen 4-3 voor Voorschoten. Een gelijkspel lag in het verschiet als ik mijn partij zou winnen, het eerste wedstrijdpoint voor K3.

En toen kwam het moment: de tegenstander (tevens teamleider van Voorschoten) gaf op. Ik vertelde hem dat ik blij was met het gelijk spel. Maar hij zei: volgens mij hebben jullie zelfs gewonnen. Hoe kon dat?? Het bleek dat Isis op een kunstige manier de tegenstander mat had gezet. Het was dus 3-4 voor Promotie, toen mijn partij bezig was, niet 4-3. Eindstand: 3-5 voor K3. De eerste overwinning. De dames aan 4 borden hadden 2,5 punt gescoord. Een mooie overwinning. Promotie K3 won met 3-5. Een mooie overwinning.

Ikzelf won mijn partij: revanche, en ik bracht de team overwinning over de streep. Zo werden al deze sub-wedstrijden gewonnen. Hierna ging K3 door met het halen van wedstrijdpointen. In dit seizoen 2025 – 2026 was er helaas kennelijk niet voldoende belangstelling om een 3^e team in de KNSB te hebben...

Een ander verslag van deze wedstrijd stond al op de website, maar ik meende dat het de moeite waard was om iets verder op de details in te gaan.

Alle Promotie teams: veel succes komend seizoen!

<i>varia</i>	De Katwijkse Slag	<i>Jan Willem Duijzer</i>
--------------	--------------------------	---------------------------

Door de fancy menukaart van het chique paviljoen “Het Strand” (zie foto) laat ik me niet van de wijs brengen. Katwijk is nog steeds Katwijk. De jonge vrouw die ons “beach-house” regelt heet Anita Hasenoot en dat brengt me weer een stuk dichterbij de plaats waar ik van 1974 tot 1980 naar de middelbare school ging en schaken leerde. Ik kende de regels van het spel al wat langer, maar de schaakkoorts ontbrandde pas op mijn 12e. Mijn leraar Nederlands, meneer (Jan) van Kuilenburg, was daar debet aan. In lokaal f4 (!) verzamelde hij leerlingen die wel een

potje wilden schaken en van het een kwam het ander. Binnen een paar jaar was de schaakgroep zo sterk dat we Nederlands kampioen werden, de eerste keer verrassend en op het nippertje, de tweede keer volgens planning en met overmacht. De teamgenoten die ik me herinner waren Willem Hendrik Haasnoot, de broers Cees en Gert Koelewijn en Hans Ouwersloot. Echte Katwijkers. Afkomstig uit geslachten die al eeuwenlang leven van wat de zee hen geeft, die (op zijn tijd) naar de kerk gaan, van kunst en lekker eten houden en zich niet druk maken over wat de wereld van hen vindt. Minder geïsoleerd en sociaal vaardiger dan Texelaars, met wie ze ontegenzeggelijk verwantschap voelen. Inclusiever en ruimdenkender dan Urkers en Volendamers, op wie ze neerkijken. Een enkeling uitgezonderd, natuurlijk.

Hoe we kampioen werden? Met de Katwijkse Slag. Beter kan ik het niet zeggen. Vrijmoedig, losjes, ongepolijst, direct, zonder kapsones, ongeschoold, maar toch ijzersterk. Openingen bestudeerden we niet of nauwelijks, technische finesses als mat geven met loper en paard kenden we geen van allen en van boeken over strategie en middenspel hadden we nog nooit gehoord. We speelden veel en fanatiek en dat was het. De mecenasen van de Katwijkse schaakclub, rijke reders en directeur-eigenaren van visfabrieken, zorgen voor een schaaksfeer waarbinnen wij konden gedijen. Euwe, Korchnoi en andere matadores werden moeiteloos gecontracteerd voor een simultaan en tijdens de zomermaanden waren de broertjes Piket en andere Leidse topspelers graag bereid om in de Katwijkse strandpaviljoens hun kunsten aan ons te vertonen. De voorwaarden zullen goed geweest zijn en daarnaast trok de ruwe gezelligheid van de strandpaviljoens waar gespeeld werd hen zeker aan. Paviljoens waar in die tijd de verse vis rechtstreeks vanaf de kleine vissersschepen bij de achterdeur werd afgeleverd en waar nog geen menu- of wijnkaarten op tafel lagen. Tosti's, frites en gebakken vis (de dagvangst). Dat was de keuze. Overdag met koffie, 's avonds met bier of een glaasje limonade als je nog geen 12 was.

Nu - september 2025 - ben ik precies 45 jaar na die middelbareschooltijd opnieuw in Katwijk en bedenk ik dat ik na al die jaren toch behoefte heb aan wat meer schaakscholing. Het leven is veranderd. Met mijmeringen over het mooie verleden red ik het niet meer. Bij de studentenschaakvereniging Paul Keres in Utrecht waren ze nog onder de indruk van mijn ontbolsterende talent, bij Botwinnik, vele jaren later, kon ik op basis van pure denkkraft mijn hoofd boven water houden, maar bij Promotie werd het al minder. Handigheid en bluff brachten me nog tot het eerste team, maar handhaving in dat team lukt me eigenlijk vooral door de vergrijzing en verkalking van team- en clubgenoten. Talentvolle jeugdspelers verdwijnen naar de studentensteden of worden te veel in beslag genomen door hun veeleisende partners, huizen, tuinen en andere beslommingen, waardoor hun niveau stagneert. Nieuwkomers hebben nog een lange weg te gaan om het spel in de vingers te krijgen. Niet echt bevredigend om op die manier boven te drijven. Houd ik vast aan mijn Katwijkse Slag? Of moet ik mezelf vernieuwen? Wellicht door de hele club op sleeptouw te nemen? Henri Bontebal publiceert binnenkort een boek met als titel "Het kan echt anders". Dat gaat vast niet over schaken of over de Katwijkse Slag, maar zou ik dat motto niet gewoon over kunnen nemen? Beter goed gejat dan slecht bedacht, toch? Ook dat is Katwijkse slimheid.

Wat te doen? En wat kunt u dus van me verwachten dit seizoen?

1. Ik ga toch maar eens wat aan mijn openingen doen. Geen koningsgambiet meer. Geen open spel meer. Het is tijd voor 1. Pf3 of d4 en daarna doorwrochte Catalanen of andere diepzinnige strijdplannen.
2. Met zwart, waar mijn grootste kwetsbaarheid ligt (maar ook mijn grootste handigheid; u bent gewaarschuwd) moet ik nog wat gaan puzzelen. Als ik er nog niet helemaal uit ben vraag ik Henk Noordhoek wel om me in de KNSB-competitie nog even de witte stukken te gunnen. Maar ik heb grootse plannen. Dat is alvast een goed begin.

3. Strategie en eindspelstudie? Wie goede tips heeft mag ze me sturen. Ik ga er subiet mee aan de slag. Manoeuvreren, slechte velden, goede velden, druk zetten, zwakke pionnen, een voordeeltje uitmelken, minorpromoties, ik ga het gewoon doen.

De Katwijkse Slag met een grondig Duits tintje. Dat lijkt me wel wat voor de komende tijd. Ik houd u op de hoogte van mijn vorderingen! Morgenavond (ik schrijf dit op 3 september 2025) bezoek ik het roemruchte Katwijkse café “Boeien” (tegenwoordig “Jam”); een plek waar het kleine restant Katwijkse schaak-liefhebbers af en toe nog bijeenkomt. Allicht dat ik daar een goede start kan maken, in ieder geval met de verdere verfijning van mijn Katwijkse Slag.

PS: wie Katwijk bezoekt kan uiteraard niet om de klassiekers heen, zoals de ooit witte Andreaskerk, maar de Soefi-tempel in de zuidduinen is zeker ook een bezichtiging waard.

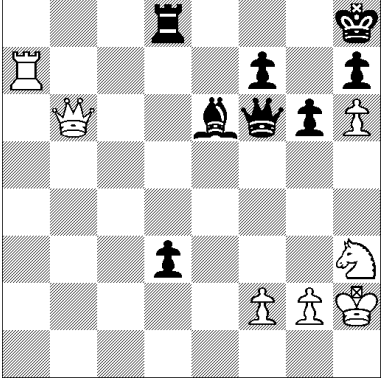
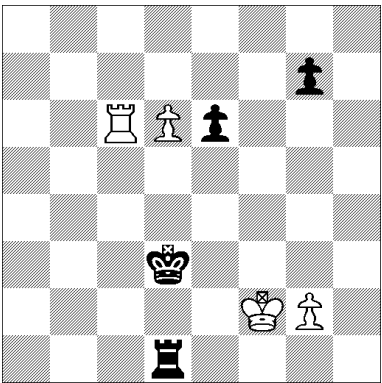
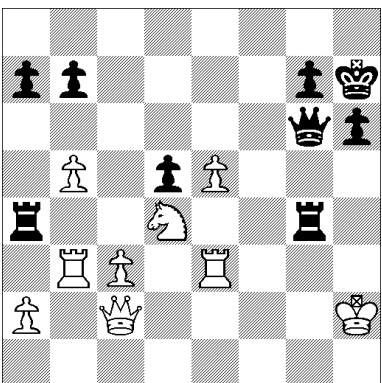
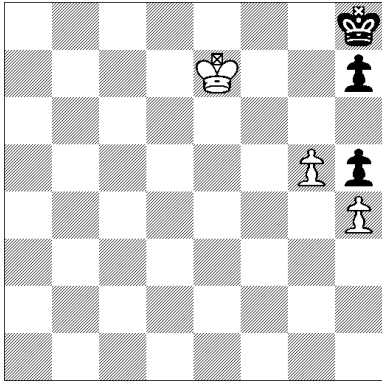
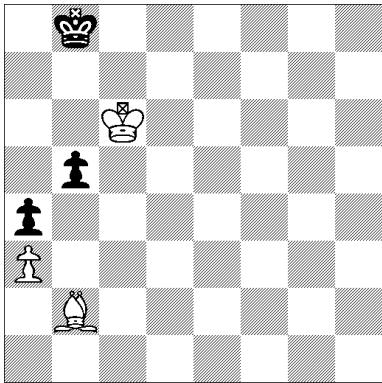
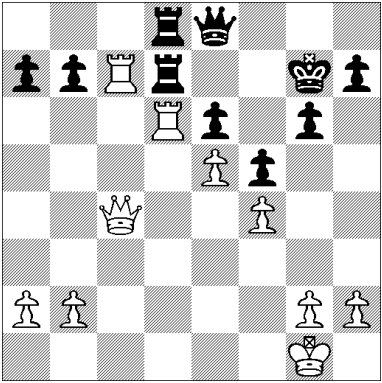
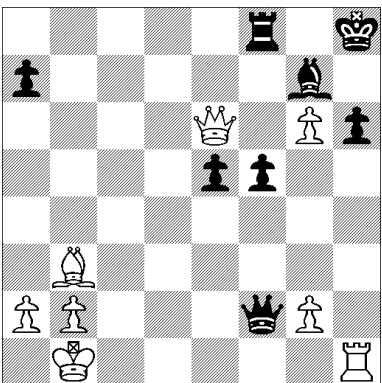
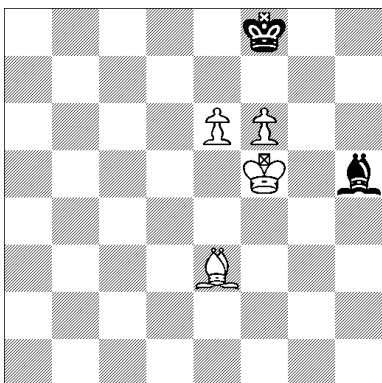

varia	Openluchtschaken in Katwijk	Henk Alberts
--	--	---

Bij schaken in Katwijk denk ik persoonlijk aan andere zaken als Jan Willem. Bovenstaande zijn twee van de mij bekende zeven ansichtkaarten met een openluchtschaakspel in Nederland. De eerste kaart stamt uit de jaren tachtig van de vorige eeuw en laat de situatie met de toenmalige duinen zien. Maar Katwijk was een plaats waar de duinen eigenlijk veel te laag waren, hetgeen in de eerste helft van de vorige eeuw en ook in de eeuwen daarvoor in het arme vissersdorp Katwijk tot regelmatige overstromingen had geleid. Uiteindelijk besloot de overheid tot de bouw van het zogenoemde 'Kustwerk Katwijk', een kunstmatig duin met daarin verborgen een versterkte dijk en een ondergrondse parkeergarage, hetgeen in de periode oktober 2013 tot en met februari 2015 gerealiseerd werd. Bovengronds werd de situatie ook totaal heraangelegd en het oude openluchtschaakspel verdween. Maar er kwam een nieuw openluchtschaakspel voor terug. De tweede ansichtkaart - door mijzelf uitgegeven - toont een foto uit 2015 met daarop de nieuwe duinen en een nieuw openluchtschaakspel.

□

opgaven	Wit/zwart speelt en wint	redactie
	<u>stelling 1</u> wit aan zet ○	 <u>stelling 2</u> wit aan zet ○
	<u>stelling 3</u> zwart aan zet ●	 <u>stelling 4</u> wit aan zet ○
	<u>stelling 5</u> wit aan zet ○	 <u>stelling 6</u> wit aan zet ○
	<u>stelling 7</u> wit aan zet ○	 <u>stelling 8</u> wit aan zet ○
oplossingen: → blz. 37		

varia	Almelo	Gerhard Eggink
--------------	---------------	-----------------------

Op 9 januari 1979 liep ik voor de allereerste keer bij Promotie naar binnen. Bij de jeugdafdeling. Promotie speelde op de dinsdagavond, in “Het Trefpunt” in de Dorpsstraat in Zoetermeer, op loopafstand van waar wij woonden. Ik was 15 jaar, zat in de 4e klas van de middelbare school en wist nog helemaal niet wat ik daarna zou gaan doen, had ruim 7 jaar ervoor schaken geleerd en sindsdien heel veel geschaakt met een buurtvriendje. Anatoli Karpov was wereldkampioen. Op die dag won ik mijn eerste officiële partij.

Op 15 september 2025 loop ik voor de laatste keer bij Promotie naar buiten. Bij de seniorenafdeling. Promotie speelt nu op maandagavond, in “t Span” aan de Sullivanlijn in Zoetermeer, op een half uurtje rijden van waar wij wonen. Ik ben 62 jaar, en al 25 jaar software-ontwikkelaar. Mijn vriendje van toen, Bernard, is een half jaar geleden overleden. Gukesh Dommaraju is wereldkampioen. Ik speel geen partij deze dag, ik kijk alleen wat rond en praat wat bij en na.

In de 46½ jaar (2436 weken) die daartussen zijn verstreken ben ik trouw lid geweest. Ik heb mijn officiële partijen netjes genummerd en kom tot 1401 partijen, intern en extern. Mijn score zal zo rond de 50% liggen. Mijn hoogtepunt lag in de middelste jaren, toen ik bovenaan in het Tweede speelde en zelfs één jaar vast in het Eerste. In een steegje in Oostenrijk heb ik Caïssa gezien. Buiten de gewone partijen heb ik nog veel, heel veel snelschaak-, doorgeef-, zomer- en rapidpartijen gespeeld. Ik heb vele jaren in het bestuur gezeten, meestal als intern wedstrijdleider. Men heeft mij daarvoor erelid gemaakt. Ik heb vrienden gemaakt en veel beleefd. Er zijn zoveel verhalen... Van de officiële partijen zal ik nog wel eens een statistiekje bouwen, maar dat is niet zo belangrijk.

Wat wel belangrijk is, is dat ik Promotie als een hele fijne club heb ervaren. Open, gezellig, leuke mensen, een leuke mix van ambitie en gezelligheid, in voorspoedige jaren en minder voorspoedige jaren. Ik ben nog steeds heel blij dat ik op 9 januari 1979 ben binnengestapt.

Een half jaar geleden wist ik niet beter dan dat ik de 50 jaar lidmaatschap wel zou halen. In verband met onze toekomstige pensionering waren we in het oosten van het land (ruim begrip) op zoek naar een huis dat aan heel veel eisen zou moeten voldoen. Dat vinden we voorlopig niet, dachten we. Zo’n huis bestaat helemaal niet. Tja, tot we opeens voor ons droomhuis in Almelo stonden. En dan kan je kiezen: niet doen en later spijt krijgen, of doorzetten. En het huis heeft alles, werkelijk alles, op één ding na: het is niet op rij-afstand van ‘t Span.

Ik neem met een beetje pijn in mijn hart afscheid. Ik heb zoveel mooie jaren hier gehad, kan me geen leven zonder “schaken op dinsmaandag” voorstellen. Ik blijf wel lid (kan immers niet opzeggen), en jullie zullen me zeker zien op het oliebollentoernooi, of wellicht op een KNSB-zaterdag, maar niet meer op maandagavonden. Ik zal blijven schrijven in het clubblad als Twente-correspondent. Ik ben niet verloren voor het schaken; Almelo heeft ook een schaakvereniging, zo te zien even groot en sterk als Promotie. En waarschijnlijk is het daar ook gewoon leuk. Maar Promotie blijft mijn cluppie.

Promotie bedankt! Het ga jullie allemaal goed!

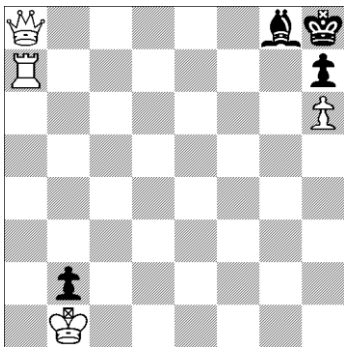
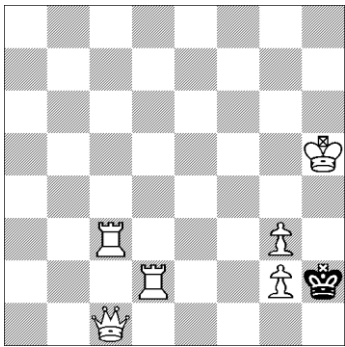
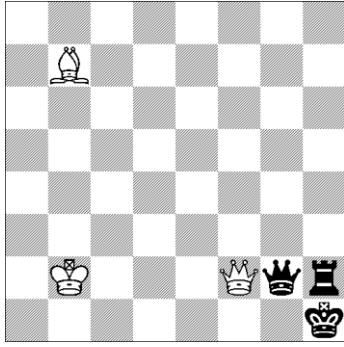
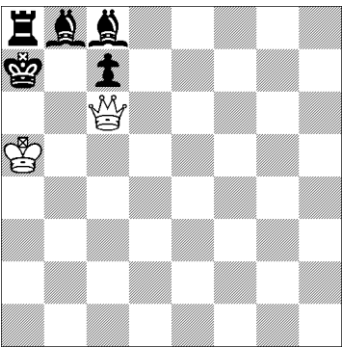
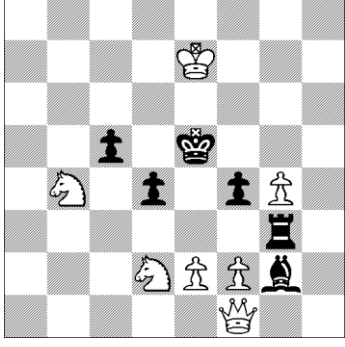
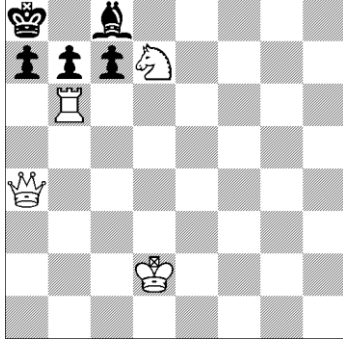
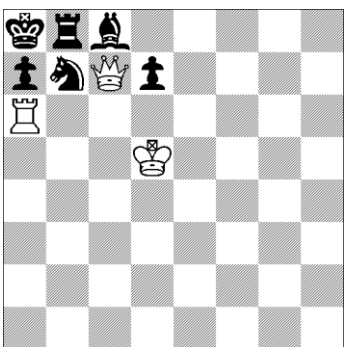
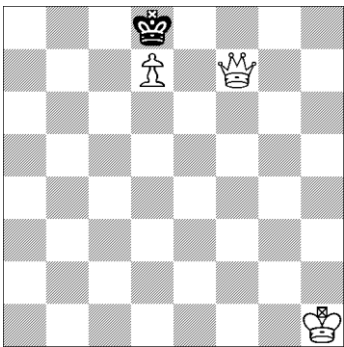
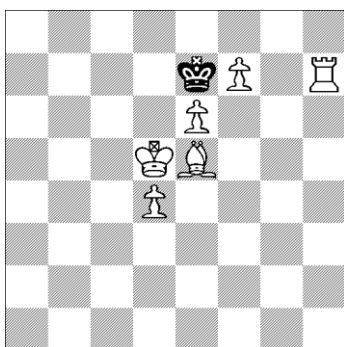
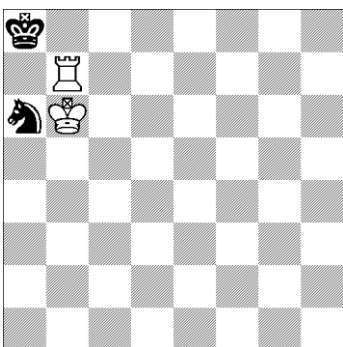
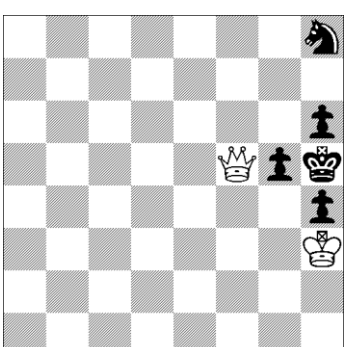
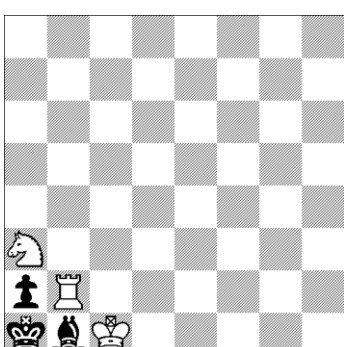
“Ik sta dan ook bekend als een vriendelijk en opgewekt iemand, met veel geduld voor mijn minder begaafde medemens, beleefd, voorkomend en met goede manieren, maar niet tijdens de partij!” (J.H.Donner, 1978)

□

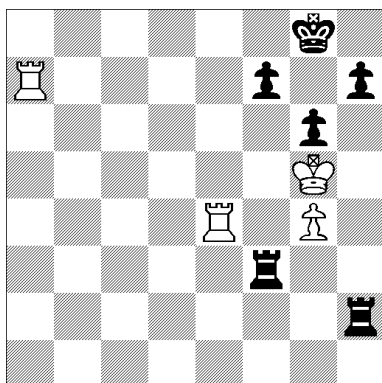
opgaven	12x mat in 2	redactie
----------------	---------------------	-----------------

De redactie heeft voor u een aantal mooie mat-in-2 problemen geselecteerd.

Wit aan zet | oplossingen: → blz. 37

1 	2 	3
4 	5 	6
7 	8 	9
10 	11 	12

opgave	Was er nog redding?	Jan Willem Duijzer
---------------	----------------------------	---------------------------

Op Chess.com kreeg ik met wit deze stelling op het bord. Mijn tegenstander heeft net ...Tc3-f3 gespeeld. Zwart dreigt mat met f6 of met h6. Ik wilde dat einde niet afwachten en gaf op.

Mijn vraag aan de lezers: was er voor wit nog redding?
Of was het inderdaad hopeloos?

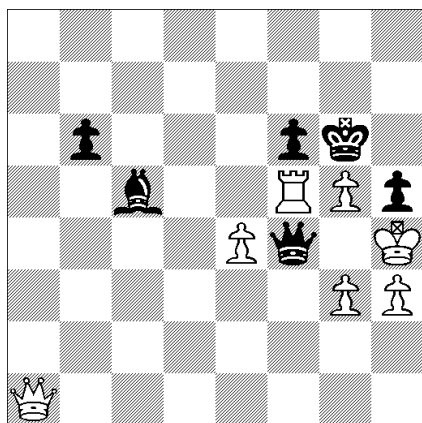
Antwoord: → blz. 36

Ru Ru	Rudi's Rubriek	Rudi Matai
--------------	-----------------------	-------------------

① In de categorie verrassende zetten heb ik deze voor u.

Zwart aan zet staat ogenschijnlijk straal verloren. De dame moet wijken en daarna slaat wit op f6.

Maar... waar gaat de dame naartoe? 1. ... Df4+!!

Op 2. Txf4 is 2. ... fxg5# mat.

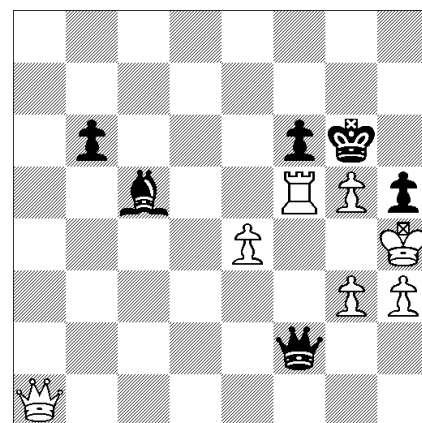
Op 2. gxf4 is 2. ... Lf2# mat.

Op 2. g4 is 2. ... Lf2# mat

(al zou ik zelf sadistisch 2. ... Df2+ spelen: 3. Txf2 Lxf2 mat#).

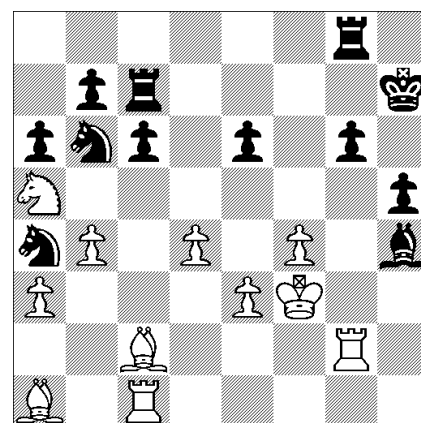
Schitterend toch?

Dit was een variant uit een partij van Shirov.

② 10 augustus 2025. In een toernooi in Amerika bereikte grootmeester Bryan Smith met wit na 42 zetten deze positie tegen de zeer jonge jongedame Keya Jha. Ik geloof dat ze een jaar of 10 is. Beide spelers maakten kans op de hoofdprijs. Wit staat een pion achter maar na 43. Th1 komt die terug en staat wit gewonnen. Kijk eens naar zwarts Pa4. Dat gaat nergens meer heen en Pb6 ook niet want die moet Pa4 blijven dekken. Wit liet de klok aftellen naar 0 en wilde in de toegevoegde 30 minuten eens goed nadenken. Maar... hij kreeg er geen tijd bij. En zwart claimde de partij. Wit haalde de scheidsrechter erbij: er was iets mis met de klok.

De scheids zei: nee, er is geen toegevoegde tijd, je hebt 90 minuten voor de hele partij en 30 seconden per zet increment. Wit zei dat op de toernooiflyer stond: 90 minuten en na 40 zetten een half uur extra, plus 30 seconden per zet increment. "Ik heb de flyer in mijn auto", zei wit. "Ik haal hem wel even".

Hij haalde hem, en inderdaad stond daarop het door de witspeler aangegeven speeltempo.
 “Zie je wel, krijg ik nu mijn half uur erbij?” De scheidsrechter wees hem echter op het jaartal van de flyer: 2024!! In 2025 was het speeltempo aangepast.

Dus zwart won, voor het eerst won ze van een grootmeester. De witspeler liep 7.000 dollar mis door te verliezen in plaats van te winnen. En hij moest toen ook nog 7 uur lang naar huis terugrijden in zijn eentje... Zo wreed kan schaken dus zijn!

3 Whatsapp kent tegenwoordig een AI (artificial intelligence) assistent. Ik vroeg aan deze wat hij wist over Max Euwe. Het resultaat was verrassend: “Max Euwe was een Nederlandse wiskundige en schaker. Hij was een van de meest vooraanstaande schakers van de 20e eeuw en werd in 1952 de wereldkampioen schaken door de regerende kampioen, Mikhail Botwinnik, te verslaan in een match in Moskou. Euwe was een wiskundig genie en doceerde aan verschillende universiteiten. Hij was ook een prominent figuur in de Nederlandse schaakwereld en was van 1970 tot 1978 voorzitter van de FIDE, de wereldschaakbond. Euwe stond bekend om zijn elegante speelstijl en zijn bijdragen aan de schaaktheorie.”

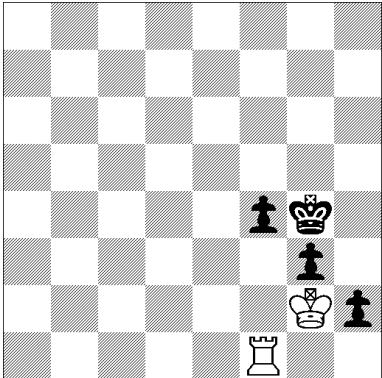
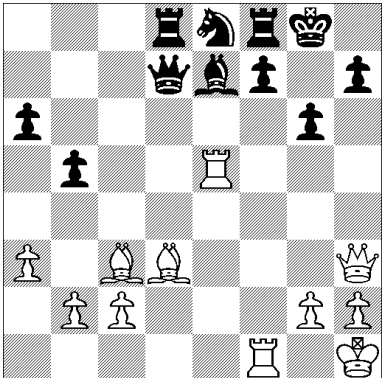
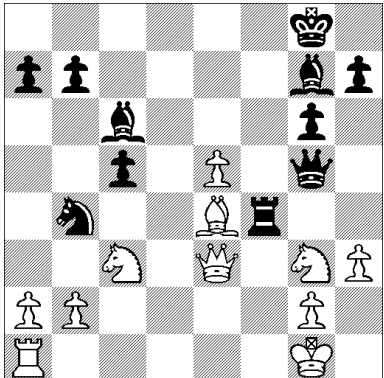
Tsja, u begrijpt dat twee essentiële feiten niet kloppen. Euwe werd wereldkampioen in 1935 in Amsterdam, en hij versloeg Aljechin, niet Botwinnik. Altijd uitkijken dus met deze AI.

<i>musea</i>	Schaakstukkenmuseum gaat sluiten	<i>Henk Alberts</i>
--------------	---	-------------------------

Het Schaakstukkenmuseum in de Kubuswoningen (Overblaak 94) in Rotterdam gaat na 20 jaar sluiten. De laatste openingsdag is op zaterdag 2 november aanstaande met de prijsuitreiking (om 14.00 uur) van de eveneens laatste schaakstukkenontwerp-wedstrijd. Dus wie het schaakstukkenmuseum nog eenmaal, danwel voor de eerste (en laatste) maal wil zien heeft nog de tijd tot 2 november. Bovendien kun je dan meteen meestemmen voor deze laatste schaakstukkenontwerpwedstrijd.

De schaakstukken zullen overigens niet helemaal verdwijnen, doch zullen tentoongesteld gaan worden in een ergens volgend jaar in Rotterdam-Kralingen te openen nieuw schaakcafé.

Kort maar krachtig			oplossingen: → blz. 37
[A] zwart aan zet ● 	[B] wit aan zet ○ 	[C] zwart aan zet ● 	

regels	Communicatiemiddelen in de speelzaal	KNSB / HSB
---------------	---	-----------------------

Omdat het goed is bij alle wedstrijden de daarvoor geldende reglementen te kennen, wijzen wij u graag op artikel 20 van het **KNSB**-competitiereglement (hoofdstuk 'De wedstrijd'):

20.5 Het volgende geldt voor alle elektronische communicatiemiddelen waaronder telefoon, horloge, tablet etc. Deze wordt vervolgens genoemd 'Middelen'.

a. Verboden is het dragen van Middelen op het lichaam, in een jas of tas die wordt meegenomen tijdens een wandeling door de speelzaal of bij bezoek aan het toilet. Een overtreding van deze regel wordt bestraft met het verlies van de partij.

b. Toegestaan is het meenemen van Middelen tot in de speelzaal mits deze worden uitgeschakeld en weggelegd voor het doen van de eerste zet Deze mag:

- in een tas of jas bewaard worden naast de speeltafel, of hangende op een stoel;
- afgegeven worden aan een niet-spelende teamleider;
- afgegeven worden op een algemene verzamelplaats;
- op de speeltafel liggen.

c. Bestrafen overtreding Middelen in de speelzaal: Indien vastgesteld wordt dat een Middel niet uitgeschakeld op een toegestane plek in de speelzaal is, dan wordt de speeltijd van de spelende eigenaar bij een eerste overtreding gehalveerd met een maximum mindering van 10 minuten. Bij een tweede overtreding verliest deze de partij en de arbiter bepaalt het resultaat van de tegenstander.

20.6.a. Tijdens de wedstrijd is het een speler verboden om een horloge te dragen.

20.6.b. Indien wordt geconstateerd dat een speler tijdens de partij een horloge draagt dan bepaalt de arbiter welke sanctie wordt toegepast.

Kort en goed staat hier dat je in de KNSB-competitie geen horloge om mag hebben. **Ook geen 'gewoon' / niet elektronisch horloge!** De achtergrond bij het feit dat je ook geen 'gewoon' horloge om mag hebben, is dat het tegenwoordig slecht te zien is of een horloge al dan niet een digitaal horloge is.

Tegenwoordig worden er ook elektronische brillen, brillen met cameraatje erin e.d. ontwikkeld. Laten we als schakers hopen dat die ontwikkeling niet al te snel gaat. Want als je als schaker tijdens de competitie ook geen bril meer zou mogen dragen, zou dat voor een aantal spelers pas echt een handicap zijn.

Let op: bovenstaande is van toepassing in **KNSB**-wedstrijden, dus niet bij de HSB; zie **HSB**-artikel 7d:

7d. Het is toegestaan volledig uitgeschakelde elektronische apparatuur mee te nemen in het spelersgebied op voorwaarde dat deze wordt opgeborgen in een niet op het lichaam gedragen plek. Een speler die tijdens de wedstrijd elektronische apparatuur op het lichaam draagt verliest de partij.

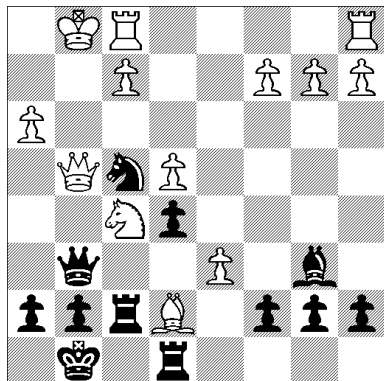
Een leuke anekdote in dit verband:

Toen bij een externe HSB-wedstrijd de wedstrijdleider de spelers er nogmaals op wees dat telefoons uit dienden te staan en niet op het lichaam gedragen mochten worden, kreeg hij een reactie van de teamleider van de bezoekende club. Die teamleider bestond het namelijk om te vragen of het alleen uitzetten van het geluid van de telefoon niet voldoende was? Pas toen de wedstrijdleider deze teamleider uitlegde dat dit artikel in het reglement bedoeld was om het gebruik van schaakprogramma's op een mobiele telefoon te voorkomen, alsmede dat ook schaakprogramma's zonder geluid niet geraadpleegd mochten worden, leek de betreffende teamleider het te begrijpen.

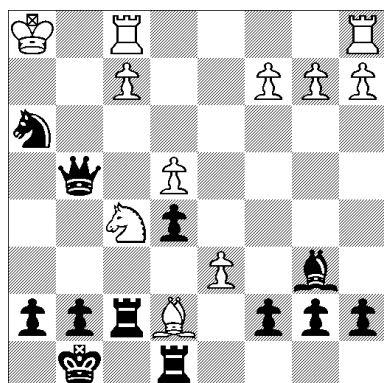
□

<i>gezien?</i>	Zwart wint twee dames, wit één	Rob de Vries
----------------	---------------------------------------	-------------------------

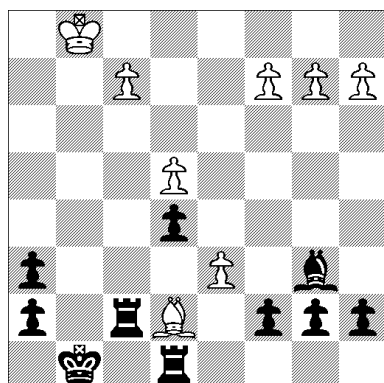
Voor wie het niet gelezen heeft op onze website (15 juli), of het weer vergeten is, hierbij nogmaals de betreffende stelling uit een partij van de laatste speeldag van het rapidtoernooi van het afgelopen seizoen. De spelers waren een materiaalcommissaris en een redacteur.

Eerstgenoemde had met wit “dameruil aangeboden” door zijn dame naar g4 te spelen (in plaats van een zet eerder – toen hij nog niet schaak stond – het veel sterkere d6-d7 te doen). Het gevolg was damewinst voor zwart, door **Pxd3+**! Het paard mag immers niet door de gepende dame worden geslagen, zodat wit een koningszet moet doen. En omdat door Pxd3 de dekking van de dame is verdwenen, gaat die dame dus verloren (**Dxg4**).

Dit was dus de stelling na **1. ... Pxd3+**, **2. Kh1 Dxg4**, en hier gaf wit op. Terecht, want Lichess geeft hier mat in 12 voor zwart. Maar wit zou nog verder kunnen spelen: **3. Ph6+ gxh6**, en daar komt de eerste toren: **4. Tg1**. Gelukkig staat het paard nu op h6, dus zwart heeft **4. ... Pxd3**. Maar wit heeft nog een toren: **5. Txd3**, en wint dus de dame terug: **5. ... Dxg4**, **6. Kxd3**. Intussen heeft hij ook zijn paard terug, en staat nu dus per saldo twee torens achter. Maar hij heeft nog steeds de dreiging d6-d7, dus hij kan het nog even verder proberen.

Zwart’s mooie loper op b6 komt nu uitstekend van pas als ondersteuning van **6. ... Txf2**. Wit ziet zijn kans schoon en speelt **7. d7**. Zwart kan nu “rustig” de onderste lijn verlaten door **7. ... Txe7** te spelen, waarna wit natuurlijk **8. d8D+** doet. Het leuke (voor zwart) is dat nu **8. ... Tf8+** volgt (schaak dankzij de loper op b6), zodat zwart na **9. Kh2** met **9. ... Txd8** ook die nieuwe dame wint en daarna met drie stukken tegen nul heel snel wint (het is mat in 5).

Had u dit allemaal gezien bij de zet 1. ... Pxd3+?

Mat in 2	(blz. 4)	1. Pb6++ Kc7 (1. ... Ke6, 2. Dxe5#), 2. Pxa8# mat
Mat in 1	(blz. 6)	1. Db3#! mat
Wit speelt en wint	(blz. 19)	1. Pd3# mat (zag u het niet? → let op de positie van het bord!)
Was er nog redding?	(blz. 33)	Er was inderdaad redding: 1. Te8+ (Ta8+) Kg7, 2. Tg8+ Kxg8, 3. Ta8+ (Te8+) Kg7, 4. Tg8+ Kxg8 pat

Oplossingen problemen (← zie ook onderaan blz. 36)

Wit / zwart speelt en wint (blz. 30)

stelling 1 1. Txf7 De5+ 2. f4 Dd6 3. Db2+ Dd4 4. Tf8+ Lg8 5. Pg5 Td7 6. Dxd4+ Txd4 7. Pf7# mat	stelling 2 1. Tc1! Td2+ 2. Kf3 Kd4 3. Tc2 Td3+ 4. Ke2 Te3+ 5. Kd1 Ta3 (5. ... Td3+, 6. Td2 1-0) 6. d7 Ta8 7. Tc8 1-0
stelling 3 1. ... Txa2! 2. Dxa2 Dh5+ 3. Th3 Dxe5+ 4. Kh1 De1+ 5. Kh2 Dg1# mat	stelling 4 1. Kf8 (<u>niet</u> 1. Kf7 h6, 2. Kf8 Kh7 en wit komt niet verder) 1. ... h6 2. Kf7 hxg5 3. hxg5 1-0
stelling 5 1. Le5+ Ka7 (1. ... Kc8, 3. Lc7) 2. Lc7 Ka8 (2. ... Ka6, 4. Lb6) 3. Kb6 b4 4. axb4 a3 5. Le5 1-0	stelling 6 1. Tdxd7+ Txd7 2. Db5 1-0
stelling 7 1. Txb6+! Lxb6 2. Dxe5+ Lg7 3. Dh2+ en snel mat	stelling 8 1. Lc5+ Kg8 (1. ... Ke8, 2. Kg5 1-0) 2. Ke5 Le8 3. Kd6 Kf8 4. Kc7+ Kg8 5. Kd8 Lg6 6. Ke7 Lh5 7. f7+ 1-0

12x mat in 2 (blz. 32)

1: 1. Ta1! bxa1D+ 2. Dxa1#	2: 1. Tc8! Kxg3, 2. Dc7#	3: 1. Ka1! Dxb7, 2. Df1# 1. ... Th3, 2. Dxc2# 1. ... Df3, 2. Df1#
4: 1. Db5 Lb7, 2. Dc5# 1. ... Ld7, 2. Da6# 1. ... La6, 2. Dxa6# 1. ... c6/c5, 2. Db6#	5: 1. e4! d3, 2. Pc6# 1. ... f3, 2. Pd3# 1. ... c4, 2. Pc6# 1. ... cxb4, 2. Db5# 1. ... dxe3, 2. Da1# 1. ... fxe3, 2. f4# 1. ... Bxf1, 2. Pc6# 1. ... Bxe4, 2. Pc4#	6: 1. Dc6! bxc6, 2. Tb8# 1. ... axb6, 2. Da4# 1. ... cxb6, 2. Dxc8# 1. ... a6, 2. Txa6# 1. ... a5, 2. Ta6# 1. ... Lxd7, 2. Dxb7#
7: 1. Db6 d6/Pd8/Pd6/Pc5/Pa5, 2. Dxa7# of Txa7#	8: 1. Dd5! Kc7, 2. d8D# 1. ... Ke7, 2. d8D#	9: 1. Ke4! Kxe6, 2. f8P# 1. ... Kf8, 2. Ld6# 1. ... Kd8, 2. f8T#
10: 1. Td7 Pb8, 2. Ta7# 1. ... Kb8, 2. Td8# 1. ... Pb4/Pc5/Pc7, 2. Td8#	11: 1. De6! g4+, 2. Dxg4# 1. ... Pf7, 2. Dxf7# 1. ... Pg6, 2. Dg4#	12: 1. Tc2! Lxc2 (enige zet), 2. Pxc2#

Kort maar krachtig (blz. 34)

stelling A 1. ... f3+ 2. Txf3 h1D+ 3. Kxh1 Kxf3 4. Kg1 g2 5. Kh2 Kf2 0-1	stelling B 1. Dxh7+! Kxh7 2. Th5+ Kg8 3. Th8# mat	stelling C 1. Pc2!, 2. Lxc2 Tf1+! 0-1 (3. Pxf1 Dxg2# mat, anders 3. ... Dxe3+)
--	--	---

Agenda	↓ intern	↓ extern
--------	----------	----------

oktober 2025			
ma 6 okt	19:45	rapidtoernooi - dag 1	
do 9 okt	19:45		Botwinnik 3 - Promotie H4
ma 13 okt	19:45	[5] periode 1, ronde 5	RSC-Belg.Park 1 - Promotie H1 Promotie H3 - HSV 1
ma 20 okt	19:45	[6] periode 1, ronde 6	
ma 27 okt	19:45	[7] periode 1, ronde 7	

november 2025			
za 1 nov	13:00		Promotie K1 - De Wijker Toren 1 Promotie K2 - DD 3
ma 3 nov	19:45	rapidtoernooi - dag 2	
di 4 nov	19:45		Voorburg 1 - Promotie H2
ma 10 nov	19:45	[8] periode 1, ronde 8	Promotie H1 - Promotie H3 Promotie H4 - DCSV 1
ma 17 nov	19:45	[9] periode 1, ronde 9	
za 22 nov	12:00		Erasmus 1 - Promotie K2
	13:00		Philidor Leiden 1 - Promotie K1
ma 24 nov	19:45	[10] periode 1, ronde 10	Promotie H2 - DSC 6

december 2025			
ma 1 dec	19:45	rapidtoernooi - dag 3	
ma 8 dec	19:45	[11] periode 1, ronde 11	Promotie H3 - SHTV 1
wo 10 dec	19:30		DSC 5 [jeugd] - Promotie H1
za 13 dec	13:00		Leiderdorp 1 - Promotie K1 RSR Ivoren T. 2 - Promotie K2
ma 15 dec	19:45	[12] periode 1, ronde 12	HSV 2 - Promotie H4
ma 22 dec	19:45	[13] periode 1, ronde 13	
ma 29 dec	10:45	<i>oliebollentoernooi</i>	

januari 2026			
ma 5 jan	19:45	rapidtoernooi - dag 4	
za 10 jan	13:00		Promotie K1 - Spijkenisse 1 Promotie K2 - Voorschoten 2
ma 12 jan	19:45	[14] periode 1, ronde 14	
ma 19 jan	19:45	[15] periode 1, ronde 15	
ma 26 jan	19:45	<i>snelschaaktoernooi</i>	

februari 2026			
ma 2 feb	19:45	rapidtoernooi - dag 5	
za 7 feb	19:45		Kennemer C. 2 - Promotie K1 Oud Zuylen Utr.2 - Promotie K2
ma 9 feb	19:45	[16] <u>periode 2</u> , ronde 1	Promotie H1 - Botwinnik 2 RSC-Belg.Park 1 - Promotie H3 Promotie H4 - Rijswijk 3
ma 16 feb	19:45	[17] periode 2, ronde 2	Promotie H2 - DSC 4
ma 23 feb	19:45	[18] periode 2, ronde 3	